

A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KISS JÓZSEF

5. szám

XVIII. évfolyam.

FÉRFIDIVAT-,
FEHÉRNEMŰ- ÉS
SZABO-ÜZLETE

*
Winter és Gerő
*

BUDAPEST,
IV., Váci-utca 2. sz.

GLÜCK REZSÓ-FÉLE
DIGESTOL

a legökéletesebb emésztő-
por. Kapható minden gyógy-
szertárban és drogériában.

JESZENSZKYNÉ NÁDAI ILONA

KRIEGNER

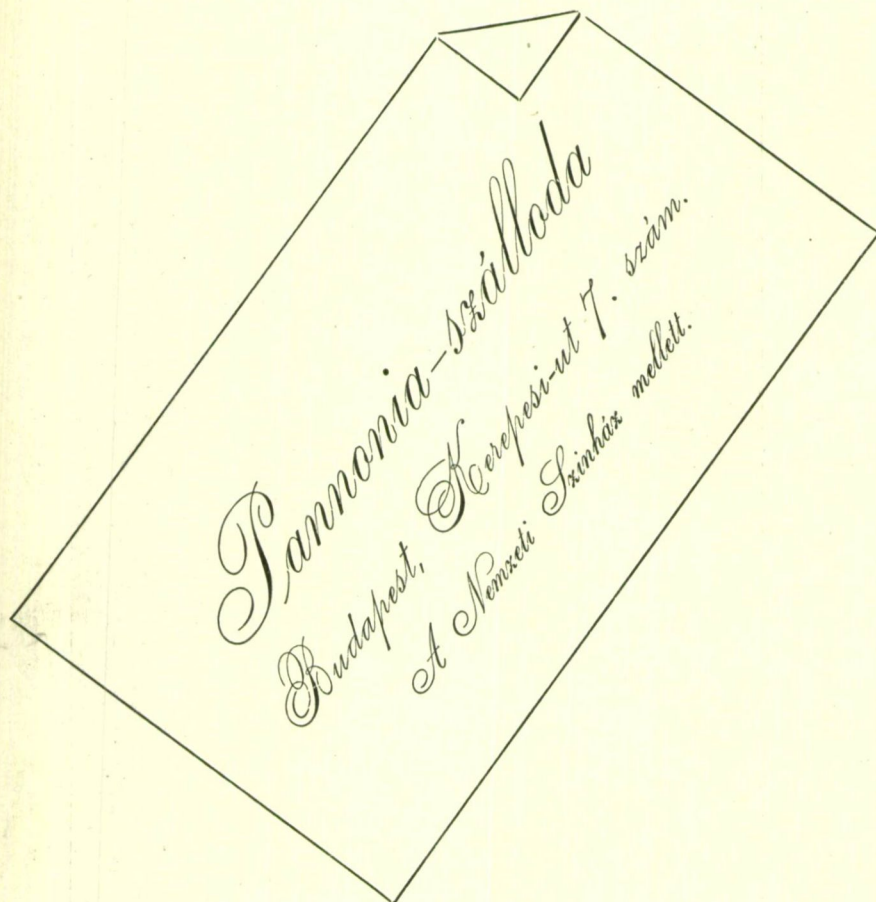
AKÁCIA-CRÊME

poudre és szappan a legtökéletesebb arczsépitő szerek.

*Kitünő hatásuk folytán az egész kontinensen elterjedve. — Szep-
lőjét, wimmerlijét, mítesserét rövid pár nap alatt elmulasztja.*

Akácia-crème 2 K • Akácia-szappan 1 K • Akácia-poudre 1 K.

Kapható a készítőnél: **KRIEGNER MAGYAR KORONA GYÓGYSZERTÁR**
BUDAPEST, VIII. KERÜLET, CALVIN-TÉR.

Egy üveg DIANA SÓSBORSZESZ ára 20 krajczár. Minden háztartásban nélkülözhetetlen! Hölgyeknek nélkülözhetetlen! Uraknak nélkülözhetetlen!

Egy üveg DIANA SÓSBORSZESZ ára 20 krajczár. Minden háztartásban nélkülözhetetlen! Hölgyeknek nélkülözhetetlen! Uraknak nélkülözhetetlen!

Egy üveg DIANA SÓSBORSZESZ ára 20 krajczár. Minden háztartásban nélkülözhetetlen! Hölgyeknek nélkülözhetetlen! Uraknak nélkülözhetetlen!

Egy üveg DIANA SÓSBORSZESZ ára 20 krajczár. Minden háztartásban nélkülözhetetlen! Hölgyeknek nélkülözhetetlen! Uraknak nélkülözhetetlen!

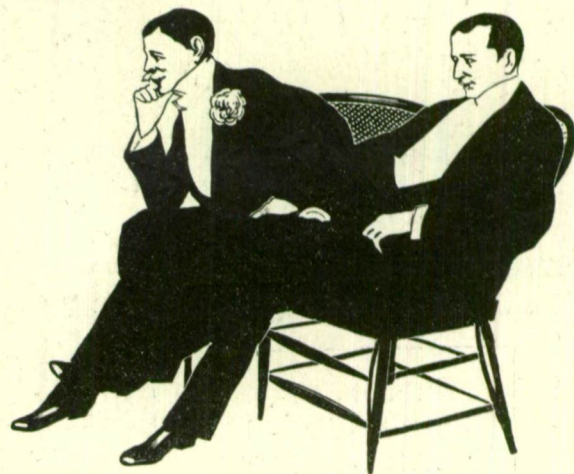
MINDENÜTT KAPHATÓ!

Egyedüli készítő:

ERÉNYI BÉLA — DIANA —
gyógyszertára,
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 5. SZ.

(Postán legkevesebb 12 üveg szállítható utánvétel mellett)

BÁLI INGEK

KIFOGÁSTALAN SZABÁSSAL.

Hollós J. Budapest, V., Dorottya-u. 10.
A cégnek nincs fióküzlete

A LEGTÖKÉLETESEBB

TOALETT-ASZTAL

kétségen kívül az, mely Lux-féle piperecikkekkel van felszerelve, mert ezek tapasztalat szerint a legjobban felelnek meg hivatásuknak

KÖLNI VIZ | kis üveg K —.70, 3 üveg K 1.80
| közép „ K 1.—, 3 „ K 2.80
(Eau de Cologne) | nagy „ K 2.—, 3 „ K 5.60

XYRIS-CRÊME (Ára 1 kor.)
-POUDER (Hőlgypor) 3 színben, felülmul minden eddigi ilyenmű készítményt. Ára 1.20 korona.
-PARFÜM (Sáslilom-illat)

(SÁSLILIAM) a toalett-asztal dísz, csinos dobozban 4.50 kor. — Ugy ezek, mint a legkitünőbb angol és francia illatszerek, piperecikkek kaphatók

LUX MIHÁLY drogériájában
Budapest, IV., Múzeum-körut 7/p. szám.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

REGGELIZÉS ELŐTT FÉL POHÁR

SCHMIDTHAUER-féle radió-activ

Igmándi

KESERÜVIZ az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kapható mindenütt kis és nagy üvegben.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:

Egész évre ... kor. 20.—

Félévre ... » 10.—

Negyedévre ... » 5.—

Egyes szám ára 40 fillér.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VIII., Rökk Szilárd-utca 18. sz.Hirdetések
felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adatnak vissza.

— © Budapest, február hó 3. © —

Mécsvilág.

Irta: KISS JÓZSEF.

Leány korában járta a minétet,
Vuklikba sodorta szép szőke haját.
Kunyhóban a nyomor, kastélyban az élet:
Olcsó volt az erény s divatos a brokát.
»Édes kis kincsecském — was hast du gemacht?«
Felemás ének volt a kedvencz nóta.
»Nem tudtam aludni — die ganze Nacht.« —
Hej, de megváltozott az élet azóta!
A kurta szabású derékok megnöttek,
Jött az empire, ment a directoire ...
Azután értünk nagy, furcsa időket,
Anyóka vissza már alig talál.

Aludni, aludni! Anyóka elfáradt.
Nyüzsögnek az árnyak a szoba falán,
Sietnek a frájok bontani az ágyat,
Melynél fehérebb a glécsér sincs talán.
Velence csipkéje leng a párna csücskén,
Nótáznak a lányok: »Édes kis kincsecském! ...«
S halad a munka gyorsan, egymásután.
Hozza az egyik a medencze-tálat,
Fogja a másik a fésűt aranybúl,
Gurítják a zsölyt, a selymeset, lágyat,
Bizalmas meghittjét sugaras napokbul.
Hamar a zsámolyt! A papucsot elő!
Két ringó opál a két csöppség csattja —
Itt minden oly gazdag, előkelő,
S oly régi, oly ódon a ház arczatja.
Művész-ón húzta a boltív vonalát,
Arany-keretben dámák enyelegnek,
Viselnek pomádés, lisztes frizurát
S hímes mezőkön a nyáj után mennek.
Watteau világa szőnyegen, falon:
Édes bohóság! Színes unalom!

Palizander a szuszék, rózsa a párkány!
Csecsebecséktől görnyed fogas, állvány.
Minden fülkének megvan a lakója:
Szobrocška, váza, faun, avagy manóka.
De a teremnek legfőbb ékessége
Mégis a szent szűz boldogságos képe.
Korhadt keretben földig ér a lába,
S belenyúl a feje a kék menyországba.
Visel a homlokán bizanci koronát ...
S szolgálja őt is a fürge lánysereg:
Kristálmécsesbe sodorják a kóczot,
S meggyújtják rendre a szomjas kanóczot,
A pislá lángot, mely ő néki libeg
Sejtelmes hosszú éjszakákon át ...
Madonna! áldd meg, kik fáradnak érted
S juttasd konty alá; egyebet se kérnek.

De csitt! de hallga! Im itt a nagyasszony!
Suhog a selyme, görnyed az alakja,
Tipegő léptit óvatosan rakja,
Jár halkán, mint árnyék sárguló harasztton.
Egy kicsit furcsa. Összetöpörödvé,
Ezer gyüremlés, ráncz, redő az arczán
Az idő kisöpör — *mind* kisöpörte:
Ő itt van s nevet az idő kudarczán.
Kicsit kaczer még. Füllent zöldet, kéket —
Egy csomó évet el-elsinkofál:
Madonna! nézd el neki a nagy vétket,
Bizony, bizony nem tudja: mit csinál!

Aludni! aludni! Anyóka elfáradt,
Nyüzsögnek az árnyak a szoba falán.
Serényen a frájok munkáho' látnak,
Fürösztik, mosdatják szorgos-szaporán.

Puha kendőkbe törlik, simogatják,
Arany fésűvel haját bontogatják,
Bontják, csomózzák, hogy üde maradjon —
Tán bizony bálba készül a nagyasszony!?

S előkerülnek a vén sifonérbul
Az otthonszótt, drága patyolatok...
El-ül a sürgés, a nyüzsgés, a dérdur,
S éji tolettben anyóka ragyog.
Feje bubjáig fodros főkötőben,
Csupa fehérség — fehér a fehérben.
Aztán vigyázva elteszik az ágyba,
A mennyezetesbe, illatos-lágyba,
Ahol pihenni fog másnap reggelig,
Mint ahogy a virágot másnapra elteszik.
Elfujják a gyertyát, mind a száz szálát,
Sötét lesz. Mára vége a szolgálat.
Nem marad égve —
Csak a Madonna három kis mécsse!...

S az éjben, a zsongó nesztelenségben,
Amely most erre hirtelen támad,
Amely se nem csend, se nem éj egészen,
Csak halk rezgése szürke félhomálynak.
Megszólal egy hang, hárfához hasonló.
Megszólal Iván, a vak mesemondó.
Mesék vadonában biztos a járása,
Világtalan szemét az éjbe beássa,
A fülével lát, lelkével tapogat
S megérez látóknak idegen dolgokat.
Ha delel a hold, űt kéjjel rezgi át
A csodálatos, édes éjjeli világ.
Delejes áram szikrája ha pattan,
Közel, vagy távol messze sivatagban:
Rajta keresztül suhog az árja —
S ő a sötétet színesnek látja,
Mint észak lakója a sarki világot...

S a nagyasszonyt este est után
Álomba meséli az öreg vak Iván.
Ez az ő tiszte rengeteg éve
S kijár neki a kommenczió érte.

Paraszt zekében ül egy kicsi széken,
Térdein nyugtatva két keskeny kezét,
A Mária-képpel ül szemben épen
S foly ajkairól az édes beszéd:

... Mese-erdőben, virágos vadonban
Készült számára a csodaravatal...
De Hófehérke mélységes álomban
Csak alszik, alszik és soha meg se hal.
Sátrat föléje ezer éves tölgyek
Ága-bogái és vad indák szóttek.
Lombrésen az égbolt bekandikál,
Nézni, hogy a leányzó mit csinál?
S tölgy odujában a harkály kopácsol:
»Sohse kell félni a csunya haláltól!«
Mert nincs is! — bogozza a szót Iván,
De pihenni jó s pihenni kíván
A test és a lélek, hogyha elfárad
A hosszú lézengés és munka során.
Mert minden, minden: a gyönyör is munka,
Ő de az álom oly édes pesztonka,
S lesz ébredés bizton az álom után...

A vak mesél a hangtalan éjnek
S magánya egyre nyomasztóbb, mélyebb.
S amikor ajka már régen hallgat,
Lelke még mindig csodák közt ballag.
Egyszer felrezzen... Suhanást érez,
(Mert fül megfogni e neszt nem képes.)
A bársony pokróczon, a szent kép alatt
Egy torkos egérke vigan mulat.
Lakmároz kénye-kedvire merészül
S szürcsöli lassan az olajat a mécsbül.
»Nagyasszony! — kiáltja ijedten a vak —
Dézsmálja az egér a szent olajat.«
»Nagyasszony! Kegyelmes! — ismétli szavát —
Lopják, lopják a szent szüz olaját!«

A mécsbél serczeg, a láng felbuzdul,
A szent szüz ajka mosolyra mozdul,
S a kéklő magasból jóssággal néz le
A tólvaj egérre...

Krónika.

A rágalom.

— febr. 1.

Nem a Polónyi esetéről szól a nóta, sőt ezt az esetet, mely még eleven politikai husba vág, világosan ki szeretném kapcsolni. Éppen csak annyiban tartozik a dologra, amennyiben aktuálissá tette a rágalmat, mint közéleti tényezőt s szóhoz juttatta a róla való felfogásokat.

Természetesen még azok is elítélik és kiölelendőnek vallják, akiket illetnek vele. Nincs nézeteltérés, hogy a rágalom, ez az aljas méreg, mindnyájunk utálatának tárgya, ahány tisztességes ember van, az mind távol áll tőle s életének legszebb napja volna, amelyen az utolsó rágalmazó törkának szegezhetnék a kést, kórusban énekelvén: meghalt a cselszövés.

Nagyon egyetemes, nagyon morális, és merőben hamis gondolkodás. Nem tudnám hamarosan megmondani, milyen lenne a világ, ha végleg kiirthatnók a poloskát, a szunyogot s egyéb förtelmes parazitákat. Bölények nélkül, oroszlanok nélkül valahogyan megélünk, de kérdés, hogy megélnénk-e egerek és poloskák nélkül? Pedig egyre pusztítjuk s még sem pusztulnak. Valami szerepe, hivatása van e dögletes kreaturáknak, különben nem győzedelmeskedhetnének a szövetkezett ellenségén.

Amit azonban a poloskákról nem tudok, azt a rágalomnál már súlyosabban látom. Látom első sorban azt, hogy nem is olyan gonosz, mint amilyen ártalmas és bármennyire rágalom, voltaképpen az igazságnak szövetségese. Hogy jobban megértsenek: képzelhető elvetemült ember, aki ő felségét kémkedéssel, Károlyi Istvánt hamis esküvel, Rothschildot kifli-blicczeléssel rágalmazná? Ez ugyebár lehetetlenség, mert ezek a bűnök absolute nem illeszthetők ezeknek az embereknek a mivoltához és helyzetéhez. Az ilyenfajta rágalom volna az igazi rágalom, de éppen ezért lehetetlen. Nem azért, mivel senki sem hiszi, hanem mert nincs bennük pszichológiai lehetőség. Az igazságnak ehhez semmi köze. Mert viszont, ha egy nyolczvan esztendősi uriasszonyról azt mondják, hogy szeretője van, ezt első pillanatra mindenki rágalomnak vallja, holott utóbb kiderülhet, hogy az öreg urinőnek csakugyan volt szeretője. Még az igazság mondása is rágalom hatását kelti, ha a valószínűség föltételei nincsenek meg, vagy pedig a közvéleményben nincs meg a hitre való dispozió. Amiből szerintem világos, hogy a rágalom voltaképpen nem eszel ki és fog rá valakire valamit, csak kimondja azt, amire a közvélekedés szerint a megrágalmazott képes.

Hogy mivel rágalmaznak engem, az világos megmondója annak, mit tart fölőlem a világ. Ez a rágalomnak, az egyéni érintésben galád; utálatra és meggyilkolni való parazitának a közéleti fontossága. Ezt pedig nem lehet kiirtani, mert világkezdetétől fogva irányítja és kormányozza a világot, kicsi és legnagyobb dolgokban

egyaránt. Jézus Krisztust is a rágalom vitte a keresztre. Ugy szólt, hogy a zsidók királyának vallotta magát. Sohasem tette, de ez a rágalom jellemezte őt, mert csakugyan király volt a zsidóknak s lett a mindenség királyává. A farizeusok nagyon nagy gazemberek voltak, de rágalmazó vádjuk mutatja, hogy jól értékelték áldozatukat. XVI. Lajos a világ legszelidebb és leggyámoltalanabb embere volt, de vérpadra juttatta a hamis vád, melynek azonban megint igaza volt abban, hogy az utolsó autokrata királyt olyannak festette, amilyennek mindenki képzelte s amilyennek voltaképpen egy autokratának lenni kellene, hogy holttestén át a győzedelmes népuralom berendezkedjék. Az oroszokat évtizedeken át gyűlöltük, mert 49-ben eltaposták szabadságunkat, mely nekik nem ártott s megállapították az osztrák zsarnokságot, mely nekik nem használt. A szabadság ellenségeinek vallottuk őket, a mágyarság ellenségének, s noha őket e motivumokból semmi sem vezérelte a Kárpátokon keresztül s tisztán európai hatalmi politikát csináltak, a magyar vélekedésnek mégis igaza volt, mert egy czár, mikor szabadság ellen nyújt segédkezet, gyűlölni való még akkor is, ha a szabadságyilkolás csak velejárója volt is igazi céljának, nem pedig maga a cél.

Hogy a magunk életéhez közelebb eső példákat hozzak fel: a szabadelvűpárt bukásában nagy és érdemes része van a rágalomnak. Fele sem igaz azoknak a hajmeresztő korrupt eseteknek, amelyekből a szabadelvűpárt bünlajstromát összeállították. S mégis: a koalíció akár elkövethetné a visszaéléseket, miket a liberálisok nem követték el, még sem lenne belőle baja. Mert a koalíciót egyszerűen nem tartják erre képesnek, s a szabadelvűpártot bárd alá nem maga a rágalom hajtotta, hanem a végzetes tény, hogy képesek tartották mindarra, amivel a rágalom illette. Ez magyarázza meg, hogy nincsen erre semmiféle rehabilitáció, az utólagos megismerése az igazságnak sem okoz lelkifurdalást s akit a rágalom föld alá juttatott, azt semmiféle igazság nem támasztja többé fel. Nem tette meg, de képes volt rá, hogy megtegye. Ez az, ami ől s ami a rágalom erejét és undoksága mellett egyszersmind rendeltetését teszi.

Még a magánrágalomnak is megvan ez a valószínű komolysága. Ha boszúból, önérdékből, gyűlöletből fogok is rá valakire valami galádságot, kénytelen vagyok ezt úgy kitalálni, hogy plauzibilis legyen. Csak a mintaférjre foghatom rá, hogy egy tuczat szeretőt tart s csak a szép asszonyra, hogy megcsalja az urát. A gouvérnantéjával és tántikkal körülóvott urikisasszony, ha mégis tilosba jár, azt hiába rágalmazom vele, mert minden lehetőség ellen való valóságot állítok. Ellenben a magában élő szegény lányra, s a vidám nyilvánosság előtt, teljes szabadságban élő színésznőre, ha szeplőtelen is, mint a lilium, bátran foghatok rá hajmeresztő erkölcstelenségeket, kétszeri mondás után magam is elhiszem már, hogy nem hazudtam, hanem kitaláltam az igazságot. Nincs ellene védelem, a megrágalmazott el van veszve, az ilyen hirt még lokali-

zálni sem lehet, mert terjed rejtelmes uton, tán leginkább azok révén, akik védelmükbe veszik.

Nem rágalmazhatok, ha hitre nem találok. A rágalom mértéke is mutatója annak, mit tartanak felőlem. Ennélfogva nem a rágalom öl, hanem mi valamennyien, akik elítéljük a rágalmat, de végrehajtjuk az ítéletet; akiknek a belső gondolatán és érzületén megveti a lábát; akiknek a kegyetlenségét és előítéletességét a rágalom megismerte és a maga czéljaira felhasználja. Ha nem akarod, hogy megrágalmazzanak, kelts magadról olyan vélekedést, mely megvédelmez a ráfogások ellen. A nő, ha nem akar a rágalomtól szenvedni, meneküljön abból a szociális helyzetből, mely a nyegle feltevéseket valószínűkké teszi, olyan helyzetbe, mely még a szabad védekezést is biztosítja a gyanu ellen. Aki magános nőt, irodában, szinpadon dolgozó nőt tilosban járat, nem maga rágalmaz, csak levonja az életmód konzekvenciáit a közvélekedés szemeivel. A rágalom éles jellemzője az ember és milieuje egybevetésének, semmi más. Csunyább, de nem hazugabb, mint a népszerűség és a köztisztelet, mely szintén csak a külső körülményekből vonja le a következtetést, hogy az illető, aki így él és így fest, csak tiszteltreméltó lehet. Amíg ennek a közelmert és megbecsült elemnek az értékét megbecsüljük, nincs igazunk, mikor a csunya pendantja kiirtását a megtisztulás örömeivel üdvözölnők. Mind a kettő szabályozza az életet a maga köteles konvenczióival s biztosítja az egyensúlyt a különböző társadalmi értékek között. A népszerű politikus, aki nem csinált üzleteket, a nyugos anya, aki életét a gyermekszobában fogyasztja el, keservesen kifakadhatna, ha a pénzcsináló politikusok és a szabadon mozgó független nő fölött nem volna az az előnye, hogy a *másikat* rágalmazzák.

Semper.

Piros zászló a temetőben.

Irta: GOZSDU ELEK.

A virágok nyiltak, a fény szelid melegséggel ragyogott és a növekedés gyönyörűsége alatt remegtek a füvek.

Valamennyi fűszál, valamennyi virág az ifjuságát, az életnek ezt a csodaszép hazugságát érezte és a saját szépségük, a saját illatjuk édes mámorba ringatta azt a sok, sok apró viráglelket. Halkan sugtak egymásnak illatos, szerelmes szavakat a boldogságról, izzó szavakat a vágyról, és aranyos, fénylő szárnyakon repülő bogárkák, színes pillék vittek lángoló szerelemmel teljes üzeneteket egyik virágtól a másikhoz.

A napsugarak meleg rezgései keletről-nyugatra és nyugatról-keletre halk áramlatokat indítottak és a vágyó, mámoros virágok ölelkeztek. Valamennyi úgy érezte, hogy az idő megállott, és hogy ők az örökkévalóságot élik, amelyben a vágy szüli a teljesülést és a teljesülés a vágyat, és hogy ez a szép virágélet örökkön-örökké tartó gyönyörűség, soha el nem muló valóság.

Néma volt a rét, néma volt az erdő és néma nyugalomban pihent a rét mellett a ragyogó, kék-vízű tó és ennek közepén egy néma sötét-zöld sziget.

És a ragyogó fényben a virágok észrevettek egy

fiatal asszonyt, amint az erdő felső sarkán befordult és közéjük lépett a rétre.

Valami csodálatos, nagy, eddig sohasem látott virághoz hasonlított. Az asszony körülnézett, mintha keresett volna valamit és mosolygott.

A virágok azt is észrevették, hogy szép és fejbólintásokkal köszöntötték. A haja fénye szikrázott, mint a mélyenbarna krizantém virága, mikor a tiszta, őszi fény játszik rajta. A kezei fehér liliomok voltak, hosszukásak és gyöngédek. Az arcza fehér- és rozszaszínű lótszokra emlékeztetett. Az intelligenciája a virágok finom, gyöngéd szépségével fénylett misztikusan néző szemeiben, és az egymás mellé illesztett gránátalma-virágokból való ajkai körül az élet rejtélyét kérdező mosoly lebegett. Néha, ha mélyen lélegzett, látni lehetett a tubarózsa szirmaiból való fénylő fogait. Leonardo da Vinci már látta egyszer ezt az asszonyt. Akkor Mona Lizának hívták és Giocondónak volt a felesége. Vonzó volt és félelmes; asszonyba öltözött vízió, a szédítő mélységek erejével vonzó démoni szépség, és amellett szomorú, kétkedő és mindentudó, mindent megértő isteni boszorkány, látható cherub lélek. Háromszáz év előtt a florenczi patriczius asszonyok arany-szegélyű nehéz ruháját viselte és most lengő, bő ruháját piros szegfűszirmokból tündérek szőtték és a cipőit a napraforgó arany virágjainak hosszukás levelécskéiből készülték.

A virágok megismerték őt és halkan sugták egymásnak:

— Nézzétek — ez Mona Liza! Liza, a boldog Mona Liza. Az élet rejtélye megnyílt előtte! Liza szeret. Liza boldog! Mona Liza berepült a mennyországba! És fényesség van a lelkében — és ime, világít a teste, lelke. Nézzétek, hogy ragyog, hogy remeg a teste!

Aztán hangosan üdvözölték Mona Lizát.

— Üdv neked, Liza! Üdv a mennyországban!

Liza mosolygott és bólintott a fejével és szelid nézésével cirógatta a virágok orcáit.

A lilaszínű ibolya melanchólikus hangon, halkan kérdezte tőle:

— Hová mégy, Liza? Hová mégy?

— A mákokhoz, édes! A mákok szép virágaihoz!

— És mit csinálsz a mákoknál?

— Aludni akarok, édes!

— Aludni! Miért akarsz aludni, Liza? Miért?

— Nem akarok emlékezni! Az emlékezés fáj.

Az ibolyák elszomoródtak és siratták Lizát és halkan ismételték: Az emlékezés fáj!

Liza ment tovább és egy arany-sárga viola kérdezte tőle:

— Hová mégy, Liza? Hová mégy?

— A kék vizekre, a zöld hinárok közé!

— Ne menj, Liza! A hinárok megfojtanak téged.

— Megyek. Félek, édes, mennem kell. Menni akarok!

— Mitől félsz, Liza? Mitől?

— Az ifjuság — álom. A szerelem minden. A többi — semmi. A többi — csunya! Félek! A többi csunya!

— Te boldog Liza! Te szép! Menj, menj és halj meg ifjan! Halj meg a szerelemben!

És Liza ment tovább.

Egy csipkerózsa-bokor ága megfogja a ruháját.

— Hová mégy, Liza? Hová mégy?

— A csendes szigetre, édes. Eresszsz, menni akarok, mennem kell!

— Ott a komor faóriások alatt hűvös a fény és bágyadt. Az árnyak csak suttogva beszélnek. Liza! Ne menj! Maradj itt a meleg fényben, maradj velünk. Maradj itt, ahol hangosan beszélnek a lelkek.

— Ott nincsen mulandóság, édes. Az árnyak örökké megmaradnak, akik voltak. Félek! Mennem kell.

— Látod, én nem félek, Liza! Ah, én olyan szép vagyok! Mitől félsz, Liza? Mitől? Te szebb vagy, mint én!

— A hervadástól, édes. És — félttem az illuzióimat, édes!

— Liza! Ne menj, ne menj! Az illuziók nem hagynak el soha. Az illuziók hivek. Ne menj!

És a csipkerózsa szomoruan hajtotta le a fejét és sirt.

Liza ment tovább.

A mirtusvirág már messziről kérdezte:

— Hová mégy, Liza? Hová mégy?

— Az örök ifjúságba, az örök boldogságba! A másik partra!

— A másik partra, Liza? Ne menj! A szerelem fényessége világít a testedből, lelkedből! És te meg akarsz halni! Liza! A virágzásom még üde a fejedben. Én láttam az öleléseidet!

— Igen, édes! Te láttad. A virágjaidat a kedvesem tette a fejemre és himes szavakat mondott hozzá. Nem akarom túlélni a boldogságomat. Félttem a lelkem melódiáját. Boldog akarok maradni az idők végtelenségében! Ha napsugárból volna szöve minden örömem és ha a szerelmem gyöngédségeit a mesevirágok szépségével adhatnám a szeretőmnek — szegény volna — szegény, — ó, sirnom kell, látod — sirnom kell...

És Mona Liza szemeiből egyenként nagy csillogó könyök hullottak a piros ruhájára.

— Liza — fáj, ugy-e fáj...

— Nem édes, nem! Csak sirtam. Látod, ez az élet. Sirni, csak sirni. És ha a kedvesem szerelmének minden vágyó szavai ragyogó nagy gyémántok volnának és ha a vére úgy szomjazna engem, mint a Sahara a harmatot, és ha minden éjszakán a cherubok énekelnének nekem altató-dalt, mikor a kedvesem karjaiban pihenek — az idő csak mulna, — csak mulna! A perc a minden! Az idő kegyetlen, csunya. Az idő félelmes. A perc az enyém — és én nem adom oda az időnek. Nem. Nem adom!

— Liza, figyelj — a perczekért érdemes élni!

— Ismertem egy szép szöke asszonyt. Mikor meghalt, angyalok voltak mellette; szerelmesen, mosolyogva halt meg. És a bimbó hajtását a kedvesének hagyta, hogy vigasztalódjék. A szép, szöke asszony!

— És mond, Liza, mi virágok, mi is elhervadtunk?

— Igen, édes, ti virágok, ti is elhervadtok. Minden elhervad, minden. Üde csak a lélek marad, az örökkön élő lélek.

És a mirtus sirva fakadt és valamennyi virág lehajtotta a fejét és sirt, és a napsugarak csillogó színeket bontottak ki a virágok kristálytisza könyeiből.

És Mona Liza ment a kéken csillogó tó partján, virágzó mákok felé.

A mákok széles körben vették körül a néma tavat. Fehéren, kéken, pirosan, lilaszinben, lángoló vörösen virágoztak a mákok. A virágok nagyok voltak és gömbölyded szirmaik lazán, csipkésen lógtak le a halványzöld kelyhekből. Édeskésen kábító illatot leheltek, és a színeik örömeivel fogadták Lizát.

Mona Liza közéjük ment, de alig tett néhány lépést, egy korhadtt fakeresztbe botlott, majd egy behorpadt sir mélyedésébe esett, de a gyönyörű virágok csodálatosan finom, halk és tiszta hangon valami különösen édes, hívó melódiát énekeltek és Liza nem irtózott a behorpadt siroktól, a fejfáktól, kereszttek-

től és megállott és figyelmesen hallgatta a lágyan folyó melódiát.

És jöttek egyenként a lilaszinű, a vörösen égő, a világos és sötétkék, a fehér és a rózsaszinű mákok és megkínálták Lizát sűrű, fehér, édes tejükkel.

— Igyál édes, Mona Liza! Az örökkévalóságot szomjazod. Igyál az örökkévalóság édes tejéből. Igyál belőle. Ez jó, ez megállítja az időt; fogva tartja a boldogságodat. Igyál, édes Liza! Igyál. A mi emlőink teje illatos és álmot hoz és te az álmodban kezded az örökkön-örökké tartó új életet. Itt csak szenvedésre kárhoztatott, a vágyban és az emlékezésben élő tehetetlen és porból és hamúból való rab vagy. A por a tested, és a hamu az, ami benned lángolt, égett. A halál álmában a jelen örök és te a jelent viszed magaddal az örökkévalóságba. Igyál, édes Liza és lakjál jól a mi emlőink édes, illatos tejjével.

Mona Liza behunyta a szemeit és lassu gyönyörűséggel ivott.

A mákok rózsaszinű, piros, fehér, kék és lilaszinű virágai altató-dalt énekeltek neki. És Mona Liza elaludt.

A sötét-kék égen feljöttek a csillagok és a csendes kék tó visszatükrözte őket.

Fehér szárnyakon angyalok repültek Lizához és gyöngéden leszedték róla piros ruháját, arany-sárga cipőit és így, meztelenen vitték karcsu, fehér testét a másik partra, a komor fák árnyékába, ahol hűvös a fény, és ahol halkán beszélnek a lelkek.

A nap feljött; a mákok piros, rózsaszinű, kék és fehér virágai rámosolyogtak a sugarakra és a rét és az erdő valamennyi virága sirt.

A mákok között pedig a tiszta, üde levegőbe egy karcsu, lángolóan piros zászló lengett és nevetett.

Nocturne.

Kék éji köd ül az ablakodon.

Elfujtad-e, édes, a mécesed? —

Oly messze vagy tőlem, oly messzire vagy,

Nem érlek el én soha téged.

Magadra ne huzzad a lágy takarót

Ne rejsd el félve az orczád,

Ne csukd be az ajtót, ne told el a zárt —

Én nem jövök lopva be hozzád.

A lelkedet égeti bár a szavam

S füledbe sicolthat a vágyam,

Ne halljad a hangját, ha sír, ha zokog —

Aludj csak fehér nyoszolyádban.

Én várom az éjet, a forrót, a szent

Bűnökre csaló puha éjet —

Te el fogod hagyni fehér nyoszolyád,

Ha eljön a vágy teérted.

Lebontva hajad, megoldva öved

Elindulsz a tavaszi éjbe

És futva és lázzal és égve suhansz

A lobogó csókok elébe.

Pirosan, mint egy tűzliliom

És forrón, mint fénye a nyárnak,

El fogod hagyni fehér nyoszolyád,

És eljössz te hozzám. Én várlak.

Mezőy Sándor.

Krónika II.

»Der gelbe Herrgott in Madagaskar.«

— febr. 1.

A tudás annál veszedelmesebb, mentül felületesebb, a babona annál gyilkosabb, mentül alaposabb. Nem is igazi babona, ha nem nagyképi. A tizenhárom számot meg a pénteket, valljuk meg őszintén, néha néha magam is respektálok, mert — ha az Isten akarja, még az aludttej is elsül. De hogy holmi spiritizmust vagy teozófiát beeregessek a házamba: nem, ehhez én nem vagyok elég okos. Bennem talán kárt tehet, ha tehet az, hogy bal lábbal találok felkelni, azért vigyázok is, hogy a jobb talpamat tegyem le először a pallóra, de mágiához, aranycsináláshoz, jövendöléshez biz én ostoba vagyok, azok kárt nem tehetnek bennem.

Azonban hát az emberek tulnyomó része tudva-levően nem együgyű, hanem okos, nagyon okos. S ezért nem a mi apró kis babonáinkkal törődik, lenézi a tizenhármát, kineveti a pénteket, sőt adott alkalmakkor még a csalán jelenlététől sem riad vissza. Ellenben elhiszi az ezüst forintnak, hogy azzal meg lehet zavarni, ha akarja, akár a harminczéves háború összes elesetteinek a lelki nyugalmát. És meg van győződve, hogy csak nagyon kell akarni, meg módszeresen hinni és akkor előbb-utóbb a kétszer-kettő is ötté változik át.

Komoly, nem felületes, hanem nehéz agyvelők hisznek ma a teozófia tanításaiban. Csodálatos! Kicsinyes emberjátéknak tartják Michelangelo Isten-képét és Munkácsy Krisztusát, de Káled fanatizmusával vallják, hogy a két egymásba tolt háromszög, a druidaláb az istenségnek világon felülről adott jelképe. El nem hiszik, hogy az Uristen Bajorországban kék és nagyon jól él, de hitük és élet-beirányodásuk egyik sarkpontja, hogy az Istent, ámbár kívül van a világon, az ember ki tudja gondolni.

Szeretném azt mondani, hogy a teozófusok képviselik a minden vallást nyomon követő fekete babona mellett a szürke babonát, a kísértetlátás mellett a kísértet-kiszámítást, a rajongás öntudatlan megejtése mellett a tudás rideg álarczájába öltözködött vakságot.

A teozófus nem hiszi az Istent, hanem kikombinálja vagy kiszámítja. Nem áhitja, mint létünk, vergődésünk magyarázatát és vigasztalóját, hanem megfejti, mint a sakktalányt. Lao-Ce vagy Buddha indul és a harmadik lépésre sarokba szoritja az Istent. Matt, mert megvan, fel van fedezve. És elfelejtik, hogy a felfedezett, tisztára kiderített Isten csak annyit ér, mint a mozdulni többé nem tudó sakk- király. Megvan, de a mozdulni még tudó paraszt végtelenszer több nála.

S az elért ideálnak, megfogott madárnak, megkóstolt forrásviznek ez az illúzió-foszlása viszi bele a szürke babona tudományos együgyűségéből a fekete babona legveszedelmesebb világába a teozófusokat. Van

Isten, ők nem hiszik, hanem *tudják*, mert kiszámították, kiszámították, tehát — annál jobban szomjaznak rá.

A karthauzi barátot, a török erdbuhár-szerzetest, vagy a hindu fakirt csak a sejtése, a lelke tiszta rajongása viszi rá, hogy itt a földön is keresse mohó szívvvel az Istent; a teozófus lenézi a megérzést, mert *tud* s azért, ha az Istent keresi, elmegy — Madagaszkárba.

Mert nem másért, csak a maga tudományos bizonyossága, rajongó szomjuságának a kielégítéséért ment el szegény Raab Vilmos a családjával meg a nyolcz vagy hány társával együtt Madagaszkárba. Egészen beleillik a teozófia tudományosan oktalan eszejárásába és kabbala-megokolásaiba, hogy valaki, amikor a már megismert és önmagának papiroson, egyenletekkel kiszámított Istent meg akarja ismerni, akkor elmegy Madagaszkárba, oda is a fővárosba, An-Tananarivóba. Hiszen Madagaszkár olyan szép szó és An-Tananarivóban olyan titokzatos a betük elhelyezkedése, ismétlődése, muzsikája. Itt, itt lesz az Isten.

És ott volt az Isten. De nem a bajorországi kék és jókedvű Isten, hanem a sárga és haragos Isten. Nem is az irgalmas, kegyelmes, aki mindent megbocsát, nem is a régi haragvó, aki büntet hetediziglen. Nem. Hanem az, aki büntet jobbra és balra, irgalmat nem ismer, fájdalomon meg nem könyezik a szeme, felmenő és lemenő ágbeli disztinkcióit nem ismeri a boszuállásnak, mert valóban távol van tőle minden, ami emberi, mert az ő neve: sárgaláz.

Keresték és megtalálták. A rajongástalanság e rajongói, a hitet pótló tudomány e naiv dervisei, a felvilágosodás Istenének e kalugyerjei tragikus együgyűséggel áldozták fel magukat ott, a maguk kereste Isten sárga oltárán. Egy csecsszopó meg néhány összetört prozelita hozza most közülük haza Budapestre a maguk hite keserű vigasztalását.

Ah, nem kell az Istent kiszámítani és nem kell keresni. Ha egyenletre le nem fejthető hatalma akarja, rátalál az mindenütt az emberre. És nem tudás, nem spekuláció, nem utánajárás mondják meg, hogy van, hanem szívek összeroppanása, büszkeségek földretörése . . .

Paganel.

A mult: történelem, a jelen: szomorujáték, a jövő: — mese!
M. Kornis Aranka.

*

Több a szigor, mint az igazság.

*

A lusták mindig tenni akarnak valamit.

*

Az ember azt tudja legjobban, amit nem tanult.

*

Az ember nem született a dicsőségre, ha az idő értékét nem érzi.
Vauvenargues.

Lazacz.

Irta: KRÚDY GYULA.

A kegyelmes herceg — Modena hercege és Ravenna grófja — ismét elfelejtette, hogy a villamoscsengő körtéje az ágya mellett függ és teli tüdőből kezdett kiabálni:

— Mátyás! Te hétlusta Mátyás!

Az éktelen kiabálásra felnyilott a hálószoba ajtaja és egy zsinóros ruházatu, öreges legény pattant a szobába. A sarkantyuját összeütötte, de egyebekben minden tisztelet nélkül kiabált az ágyban fekvő herczegre:

— No mi az, kegyelmes uram? A ház ég talán?

A herceg — bár nem volt öreg ember — nagyot hallott és ezen testi hibája miatt mindenki teli torokból ordított a házában. Mintha haragudtak volna ott az emberek. Pedig dehogy is haragudtak.

— Reggelizni akarok, Mátyás! — mondta a herceg és bágyadtan, gondterhesen merült el sárga selyempaplanja bámulásába.

— A tanácsos urak már odakünn ülnek az ebédlőben — felelt a huszár. — Behívjam őket?

— Hívd be őket, Mátyás, hívd be szegényeket. Ugy érzem, hogy ma lesz a napja, amikor utilaput kötök a talpukra. Nincs fantáziájuk, Mátyás. Semmi fantáziájuk nincs a tanácsosaimnak — mormogta elkeseredve Modena hercege és Ravenna grófja, aki bár alig töltötte be harminczadik életévét, lustaság dolgában valamennyi kortársát felülmulta. Gyakran megesett, hogy még a vacsora is az ágyban találta ő kegyelmes-ségét. De elmúlt néha egy hónap is, hogy felöltözni sem tartotta érdemesnek. Mikor aztán felkelt, ruhái nem fértek rá. Az udvari borbély, Kozsek János, csak a legnagyobb könyörgésre tudta rábírní a herczeget, hogy néha borotválni hagyja a szakállát. Lusta volt még ahhoz is. De hát igaza volt. Minek annak már szépnek lenni, akinek tíz és egynéhány millió forint értékű hitbizománya van? Bezzeg még csak tavaly is, más világ volt. Akkor mindennap borotválkozott a herceg Kozsek János főtéri üzletében és néha még annyi pénze se volt, hogy borralóval ajándékozza meg a borbélylegényt. Egyéb fizetségről ugy se lehetett szó. Akkor még csak szolgabíró-gyakornok volt a kegyelmes ur a vármegyénél és abból élt, hogy mindenféle lehetetlen emberekkel brudert ivott. Ha szüksége volt öt pengőre, elment keresni olyan embert, akivel még nem tegeződött a városban. Hiu bolondok mindig akadtak, meg aztán valóságos gunyáron jutottak a dologhoz. Öt pengőért tegeződhettek egy valóságos herczeggel! De hirtelen nagy változások történtek. A herceg egyre-másra kapta a sürgönyöket onnan messzi Olaszországból, a hercegi család udvarmesterétől és a sürgönyökben csupa halálhíreket közöltek vele. Meghalt ez, meghalt emez a familia tagjai közül. Hátha eszébe jut a kegyelmes herczegnek megjelenni a temetésen. Dehogy is jutott ez annak eszébe. Az utiköltség felemészténé az összes hátralévő brudereket, amelyek a vármegyében még találhatóak. Ha ötven esztendeig mindig halnak a modenai herczegek, akkor is nyugodtan alhatik Leó herczeg. Ő róla a hercegi család udvarias czeremóniamestere szokott már csupán megemlékezni, amidőn elküldi neki a herczegség cselédségének és tisztikarának szokásos ujévi üdvözlétét. Az ujévi üdvözlétek nyomtatott kártyán vannak, csupán a nevet kell beleírni. Ugyanigy megy a halálozási értesítő is. Kitéltik a rubrikát egy új névvel. A familia olyan nagy, hogy

valamennyien nem ismerhetik egymást. A fiatal szolgabíró-gyakornok tehát — aki katonatiszt apjával került réges-régen a vármegyébe — utóbb fel sem bontotta már a telegrammokat. Mit érdekelte őt az, hogy Scipio herczeg vagy Amalie herczegnő megtért az Urba? Ő soha sem ismerte őket. De egy napon mégis gondolkozóba esett. Egy rövid délelőttön tuczatnyi telegrammot hoztak neki. Szórakozottan törte fél az első sürgönyt. A czeremóniamester szokásos jelentése volt benne, amit valamennyi családtagnak küldenek a földkerekség különböző részeibe: Carolus herczeg az éjjel meghalt, mint már oly sok modenai herczeg, a halotti szentségek ájtatos felvétele után.

— Bánom is én! — gondolta a vármegye ifju tisztviselője, aki külsejében eddig cseppet sem különbözött a vármegyei ifjuságtól. Kakastollas kalapja volt és vadászruhája, bár sohasem vadászott. Hajtókeztüü a kezén, bár sohasem hajtott. A macskanadrágja alatt gombos sarkantyut csatolt, a czipőjére, bár nem lovagolt. Még a bajuszát is Vilmos császár módjára hordta, mert az volt a divat. Az oldalszakállát pedig sütötte.

A következő sürgönyök azonban tudomására hozták, hogy mi a jelentősége Carolus halálának. Semmi egyéb, mint az, hogy attól a naptól fogva ő lett a modenai herczegség hitbizományának a szeniora. Egy délelőtt ura lett tizennégy milliúnak. Igaz, hogy az a tizennégy millió nem az övé, a családé, de a jövedelemmel korlátlanul rendelkezik, mint ősei.

Leó herczeg érdemül kell betudni, hogy nem bolondult meg a váratlan szerencsétől. Nem bolondult meg attól, hogy ezentul harmincz kastélya lesz, husz társzekérnyi ezüstje, régisége és beláthatatlan terjedelmű földbirtoka. Az Arany Bundában, ahol délelőttönként sörözni szokott a megyei ifjuság, pontosan megjelent és nem ivott többet a szokásos négy korsó sörnél. Csak ebéd után, amikor a Bunda kávéházában egy nem egészen szegény asztalosmester a kávécsészéjét barátságosan a herczeg csészéjéhez ütötte, mondván:

— Szervusz, te herczeg!

Csak ekkor tért ki a felszólítás elől Leó, a modenai herczeg.

— Nem, öregem, semmi szervusz. Nem kell a pénzed. Most már lesz nékem is néhány forintom.

Az asztalos megrökönyödve nézett rá. Majd a meggazdagodott iparosok felfuvalkodottságával hátat fordított Leónak.

— Fog még az ur bagóért táncolni! — dünnyögte.

Leó herczeg szeliden felelt:

— Nehezen, kedves Bucsák barátom, nagyon nehezen.

Ilyenformán jött aztán a nyilvánosság tudomására ez a rendkívüli változás, amely Leó herczeg életében előfordult. Eleinte senki sem tudott teljesen bizonyosat a változás felől, mert Leó herczeg hallgatott. Csak egymásután adogatta vissza az öt pengőket, valamint visszaitta a brudereket alpári barátaival. Amikor Samuval, a Bunda fizetőpinczérel is elintézte már a dolgát, kifizetvén néhány száz forint áru billiárdpénz tartozását, akkor így szólt Leó herczeg:

— Most már körülbelül méltó vagyok arra, hogy őseim helyét elfoglaljam.

És átvette a harmincz kastélyt.

... Az a társaság, amely reggelinkint a kegyelmes herczeg ágya körül szokott összegyülekezni, arra volt hivatva, hogy okosan és megfontoltan megállapítsa a herczeg eledeleinek műsorát. Valóban műsor volt az, mert a herczeg, amióta felemelkedett a köznap emberek sorából, látszólag mindent elfelejtett, ami a

földi röghöz köti, csupán a gyomrát nem félejtette el. Mindig szeretett enni, de a mult időkben gyakran meg kellett elégednie egy pár bécsi virslivel vagy kis gulyással, pedig az étlapot is végigette volna, ha tőle függ. A nagy vagyon elszoxtatta attól, hogy maga is gondolkozzon, csupán ötletei voltak, amely ötletek mindig a gyomrán keresztül jöttek. Mit kéne enni? Ez volt a gondja és semmi más. Éjjel ezzel álmodott, napközben ez jutott eszébe. Látszólag mélyen elmerült gondolataiba, pedig nem: csak az ötletet várta, a gyomra ötletét, hogy hát mit is kellene enni.

A tanácsos urak arra voltak jók, hogy a herceget elősegítsék ötletek és gondolatok dolgában. Erdemes ezzel a három kiváló férfival megismerkedni, akik reggeltől estig a más gyomráról gondoskodtak. Az első tanácsos a híres Kopeczky János volt. Nagy, széles ember volt Kopeczky, válla, nyaka, mint egy bikáé, de néha a májbetegség ismerős foltjai jelentkeztek az arcán. Kopeczky uram odaelőre Debreczenben volt vendéglős. Egy sötétes kis korcsmája volt a főtéren, ahol nappal is lámpa égett. De a közhiedelem azt tartotta, hogy Kopeczkyknél lehet legjobban enni egész Debreczenben, azaz hogy az egész országban. Olyan volt a híre és a népszerűsége, hogy annak, aki mindenáron Kopeczkyknél akart ebédelni, egy nappal előbb kellett megrendelni az ebédjét és ülőhelyét. Akkor bizonyos ételleket és mestere volt a szakácságnak. Ha csak egy borjupörköltet készített délelőtt, a városban hamarosan híre futamodott a készülődésnek.

— Kopeczky borjupörköltet főz!

A városházát ott hagyták a hivatalnokok, a boltosok becsukták boltjaikat és a korzón árván maradtak a szép asszonyok, mindenki sietett Kopeczkyhoz, hogy még idejében ott legyen a pörkölnél. Már csak a híre miatt is ott kellett lenni a Kopeczky pörköltjénél, mert hiszen nem jutott abból mindenkihez. A nevezetességben odáig vitte Kopeczky János, hogy régi gyomorbetegnek úgy jártak a korcsmájába, mint a csudaforráshoz. Nála megtanultak enni, jó étvágygyal enni, ami, haj, nem mindenkinek adódott meg. Voltak olyan gyomorbeteg emberek is, akik formálisan kigyógyultak Kopeczkyknél. Kopeczky mindenre tudott orvosságot, mindenkinek eltalálta kedvencz eledelét, hacsak a szemébe nézett. Nagy mester volt ő kelme. A debreczeniek a szobrát is megöntetik talán majd egykor, mint a Bánki bácsiét, aki ugyancsak korcsmáros volt. Nincs is azonkívül Debreczenben több szobor, mint a Csokonai szobra. Az meg jóívó ember volt.

Kopeczkyt felfedezte a herceg és nyomban szerződtette. Az öreg átadta a fiának a korcsmát:

— Egy betegem van — mondá. — Meg kell gyógyítanom.

És nyomban fogadott, hogy a herceg a harmadik hét végén a töltött káposztát tartja majd a legelső eledelnek. Csak érteni kell annak a töltött káposztának a módját. Kopeczky uram pedig értette a módját. Hiába, a tudósok gögje mindenütt egyforma. Nemcsak a laboratóriumban, hanem a konyhán is.

A tanács második tagja Pétervári volt. Pétervári külsejére nézvést valami vándor komédiáshoz hasonlított. Sovány, nyurga, nagy Ádám-csutkájú ember volt, aki nagyon szerette a színes nyakkendőket. A külsejéből senki se ítélte volna meg, hogy Pétervári tulajdonképpen az ország legnagyobb evője. Akiről a régi krónikák és legendák szólnak, a nagy étvágyu emberről; akit a királyok és püspökök az asztalukhoz ültettek, hogy a jóétvágyával felébreszse a nézők szunnyadó étvágyát; aki végigette az egész országot és akit

a lakodalmakra, ünnepi ebédekre hintón vittek egyik vármegyéből a másikba: ennek a kiveszett típusnak volt utolsó példánya Pétervári. Mesének látszott, hogy ez az aszott arcú, mellbeteg külsejű ember egy fél borjut képes elkölteni ülőhelyében. Pedig a dolog igaz volt. Az egykori vándorszínész sokszor produkálta magát. Pétervári volt az, aki a hercegi udvarban örökösen éhezett és latin disztichonokban magasztalta a megkivánt étel-féléket. A kegyelmes herceg nagy élvezettel hallgatta a Pétervári költeményeit. Ha valamelyik megtetszett neki, azt meg is tanulta. Ebben az időben Pétervárinak már egy zacskó aranya volt, amit hőstettei és versei véghezvitelekor ajándékba kapott Leó hercegtől.

A tanács harmadik tagja Kovács ur volt. Kovács urról senkisémm tudott közelebbi adatokat. Hallgatag, zárkózott, mondhatni komor ember volt, aki nagyon ritkán szólalt meg. A herceg már maga se nagyon emlékezett arra, hol szedte fel Kovács urat kíséretébe. Mindig fekete ruhában járt Kovács és az olyan szárnyas kabátot kedvelte, amilyenben a kántorok járnak. Kovács az italokban volt tanácsadója a hercegnek. Ismert mindenféle italt, amelyet a földkerekségen inni szoktak az emberek. Ő volt a pinczester, aki gondoskodott arról, hogy a herceg pinczejében mindig valódi és elsőrangú italok legyenek. Ismerte a bor- és pezsgő-márkáknak a legparányibb változatait. A pálinkáknak meg éppen mestere volt. Emlékezetből tudta, hogy egyes italnak milyen az ize, miből készítik, melyik esztendő készítményei a legjobbak. A francia pezsgőgyárosok pinczéinek kincseit úgy ismerte, mintha egész életét e pinczékben töltötte volna. Néha homályos célzást tett arra, hogy ez a tudománya nagyon sok pénzébe került. De általában hallgatott és csak akkor szólalt meg, amidőn a herceg tanácsért fordult hozzá. Nyugodtan, kimérten, egy akadémikus biztonságával mondta el véleményét, aztán ismét mélyen hallgatott. Körülbelül negyven esztendő volt és a havi fizetését mindig postán küldte valahová, valamerre... Kovács ur szentül meg volt arról győződve, hogy az a legfontosabb az emberi életben, hogy milyen italokat fogyasztunk el. Társait, a kövér korcsmáros, a nagyehető színészt csendesesen megvetette. Hiszen azok tán Epernay gyöngye és a vinkó között se tudtak volna különbséget tenni.

Ez a tanács volt a herceg környezetében, amikor ébren volt.

Mélyen meghajoltak és alázatosan várták a herceg rendelkezéseit.

— Nos, Kopeczky, — kérdezte a herceg még mindig a sárga paplanon merengve — mit gondoltál ki reggelinek?

Az egykori korcsmáros megköszöörülte a torkát és fontoskodva szólott:

— Miután kegyelmes uram vallásos ember, előre kell bocsátanom, hogy a kalendárium a mai napra félbőjtöt rendel.

A herceg ásitott:

— Én vallásos vagyok, de a gyomrom nem az. Mit sem tesz. Halljuk programodat, Kopeczky.

A korcsmáros mellén összefonta kezét és ujjait forgatta, amíg szuggeráló tekintetét vetett a hercegre. Kövér szájával jóízűen csemcsegett, amint elmondta:

— A bőjt a halak napja. Ajánlanék gyöngy, ikrátlan hallevest, hal nélkül, benne szítán átaltört karfiol és kevés parmezán-sajt. Ebben az irányban már rendelkeztem is a műteremben...

A herceg a mennyezetre emelte a tekintetét. Összeránczolta a homlokát és láthatólag azon volt,

hogy eszébe jusson az ize a kínált levesnek. Majd meglehetősen bölintott:

— Folytasd, Kopeczky. A levesedet helyben-hagyom.

Kopeczky mosolygott és hízelve hajolt előre:

— A leveske után, kegyelmes herczeg, egyet lépünk a halak országából a madarak országába. Egy nagyon piczinyke fáczán-mellet ajánlanék, gyöngén átalsülve és halikrával spékelve. Csupán egy falatka az egész, éppen arra volna jó, hogy a következő fogás, a rózsaszínű lazaczmé ismét ujdonság legyen az ő halmivoltában.

A herczeg türelmetlenül rágta fakó, kapa után ültetett bajuszát.

— Hogyan gondolod a lazaczmé, Kopeczky? Mert minden attól függ, hogyan gondolod?

Az egykori korcsmáros behizelgő hangon magyarázta el a dolgot. Majd tovább és tovább haladt a reggeli műsorában, miközben a herczeg figyelmét sikerült felébreszteni. A figyelemmel az étvágya is megérkezett. Gyorsan egy kanál fehér port szedett be és jóízűen kortyogtatta a vizet reá:

— Helyes — mormogta. — Ugy látszik, érdemes a reggelid arra, Kopeczky, hogy hozzá étvágyam legyen.

— Magam részéről az orvoszer helyett inkább egy kis lovaglást ajánlanék — köczkázta meg véleményét Kopeczky.

— Te bolond, nem tudok én lovagolni, — kiáltott a herczeg. — De ha tudnék, akkor sem kelnék fel az ágyból. Nos, Pétervári, — fordult a színészhez — halljam, mit mondasz te mai reggelinkhez?

A színész egy megvető pillantást vetett Kopeczkyre, aztán patetikus hangon felkiáltott:

— Szekspir mondja, hogy ne élj hallal, mert a hal könnyen romlandó állat. Ellenségeid ne legyenek a konyha közelében, ha halat főzetsz, mert a bográcsba bevetik a rozsz halat is... Különben is nem értem, hogy mi ennivaló van egy karhosszúságú vízi állaton. Se zsirja, se csontja. Friss tokányt ajánlanék helyette, apró, négyzetesre vágott bélszin-pecsenyéből, valamint a hozzá tartozó részekből. Burgonya és sok zöld paprika; só, bors és egészben belevetett hagyma. Gyors tűz és cserépedény. Kész a költemény.

— Te csak mindig poétázol, öcsém — felelt a herczeg kegyelmesen. — Pedig az élet más, egészen más... Nemde, Kovács ur?

A megszólított meghajolt és nyugodt fensőbb-séggel, mint az, aki jól meg szokta gondolni szavait, így felelt:

— Az életet csakugyan nem a marhahúsok miatt találták ki eleink... Hisz régen kipusztult, megörült volna az emberiség, ha csupán a marhahús miatt élne a földön. Ámbátor a halak miatt se valami nagyon érdemes dolog élni, de ha már így van a dolog, a mai reggelihez van szerencsém a következő italneműeket előterjeszteni. (Ujjain számlálta, amint következtek.) A leves előtt egy kicsiny, de jó pohár sör azon tizenkétliteres hordócskák egyikéből, amely hordócskákat csupán nekünk és a felséges uralkodónak szállít a sörgyár. A palaczkozott sör ugyanis csak kávéházban mulatozó boltoslegényeknek való ital. Uri ember csapolt sört iszik, ha mindjárt csak kétdeczis pohárkával is. Leves után, bár máskor mellőzni szeretem, de most a hálnál tartjuk magunkat a régi magyar asztali mondáshoz: »Leves után negyven cseppet!« Erre a célra igen jó chablis-nk van eredeti töltésben, a legelső rheims-i csegtől. A lazaczmé Schumberger Liebfrauenmilch-je dukál, miután a lazaczmé maga is rajnai szár-

mazásu. Megkoronázza a dolgot néhány csöpp Epernay Sec az 1880-iki termésből, a három csillaggal és a kék kalappal... Egy pohárka Courvoissier extratöltésű konyakjából és a reggeli immár végére ért. Ezekben van szerencsém előterjeszteni véleményemet.

Kovács ur elhallgatott és a herczeg figyelmesen gondolkodott szavain. Majd hanyag mozdulattal dőlt vissza párnáira.

— Azt hiszem, ma nem lesz panaszom reátok — mondta elgondolkozva. — Hogy mondta Kovács ur? Leves után negyven cseppet? Valóban nagyon jeles mondás. Most már akár jöhet Kozsek János az ő húzó borotvájával. Ma jó napom van.

A tanács-urak meghajoltak az ágy előtt és kivonultak a hálószobából. Teendőik után láttak: azon kezdtek gondolkodni, mit kellene a kegyelmes herczegnek ebédre ajánlani? Csupán a jobb napokat látott Kovács ur mormogta magában:

— Az emberek mind egyformák. A herczegek, ha pénzhez jutnak, a csizmadia, amikor a lutrin nyert, — az egész világot egyszerre meg akarják enni.

Saison.

Bemutató.

Ajánlva Móricz barátomnak,
a »Pelleas et Melisande« szerzőjének.

— febr. 2.

Tegnap égettem el a drámám ötödik felvonását. Ennyi ideig haboztam, hogy benyujtsam-e a Nemzeti Színházhoz. Tegnap délután három órakor végre leöntöttem az egész kéziratot petróleummal, rágyújtottam egy Dimitrinóra és megpróbáltam, meggyullad-e tőle »Agenor« című drámám. Meggyulladt? Nem, elégett. Nem maradt belőle egy sor sem.

»Agenor«-nak az a hibája volt, hogy mind az öt felvonása alatt egészen sötétnek kellett volna a színpadnak lenni. A darabban csak két égő szivar tűzcsillaga és egy női hang beszélgettek. Beszélgettek az élet leg-sötétebb problémáiról és csodálatos könnyűséggel tértek át a széndrágaságról a lélek halhatatlanságának a kérdésére. Nagyon merész darab lett volna. Az egyik szivar Mihályfi szájában égett volna, a másik Császáréban és a női hang Márkus Emiliáé lett volna. Mindebből, sajnos, nem lesz semmi vagy legfeljebb zenét iratok hozzá, beleteszek néhány amerikai kuplét és benyujtom a Király-Színházba. Rájöttem, hogy Budapesten mindenféle merész hülyeséget csak operettben szabad elkövetni, mert itt a zene elnyomja és elfeledteti a szöveget, a zenéhez pedig nem ért senki. Ezért vannak fényes operett-sikereink és ezért virágozik drámairodalmunk úgy, mint dércsipéskor a tökvirág.

Most azonban, hogy »Agenor«-t örökre eltemettem, már bátran elképzelhetem, mi történt volna, ha Somló elfogadja a drámámat és ha revolvert szögezve mellének, kiforszíroztam volna az előadását.

Esti félnyolcz óra. Még tíz perczem van, hogy kinézzek a vasfüggöny kémlyukán és vizsgáljam a közön-

séget. A kaszinói sorok hátat mutatnak. Sok a kopasz fej és ezek veszedelmesek. A földszinten az összes konkurrens szerzők hemzsegnek Prém Józseftől kezdve; akire ma már épp úgy nem szabad vicczeket mondani, mint az anyósokra, egészen Kampis Jánosig. Ott van Ruszt is, aki minden konkurrens szerzőnél jobban szid minden új szerzőt. (És csaknem igaza van.) Ott ülnek az összes kritikusok. Keszler József, aki részben francia nyelven, részben Morris Rosenfeld nyelvén magyaráz valamit Lebinek. Ott van Ruttkai, aki karvaly-orron, szigorú czvikkeren és hegyes szakállon keresztül mosolyog, ahogy csak azok tudnak mosolyogni, akik németül is irnak. Diósy még egy szót sem hallott a drámából és már dühösen magyaráz. Marco puha vonásai és szelid szöke mosolyától jobban félek, mint a rettenetes közép-kori Alba herczeg hideg, mozdulatlan merevségétől. Gerő Ödön sokkal komolyabban néz a levegőbe, semhogy javamat akarná. Jób Dániel a páholyokat nézi és nem fogja onnan levenni a szemét, amíg a darabnak nincs vége, vagy amíg ki nem füttyülnek. Még Alfában, Ábrányi Emilben és Porzso't Kálmánban bizom a leginkább, mert darabomban megvan a hármasság: a két égő szivar és a női hang.

A nézőtéren ellenben nagyon gyanus mozgolódást látok. A főpróbáról hirtelen híre ment, hogy darabomnak mind az öt felvonása sötétben játszik és ha jól látom, valami készül ellenem. Szolgák és küldönczök lótnak-futnak, az egyik egy skatulya bengáli gyufát hoz, a másik szurokfáklyát, a harmadik naprakétát vagy békát. Lesz itt hadd-el-hadd! Már-már szeretnék letérdelni Somló előtt, hogy ne adja elő a darabomat, de a függönyt felhúzták.

A szinpad sötét, a nézőtér sötét.

Két percig csönd van. Ekkor Mihályfi szippant egyet, kigyul a szivarja csillaga és szól:

— A világ nem más, mint egy űr, amelyben csak a mi két szemünket látjuk világítani és annak a fényét sem ismerjük fel egészen.

— Höhöhö — röhög egy néző a nézőtéren.

Császárt azonban nem hagyja el a hidegvére:

— Nem szem az ember, mert nem lát, hanem csupa fül, kis fül, nagy fül és azok a legnagyobb fülek, amelyek a világok és szférák zenéjét is hallják.

— Hihhihi — sipog valaki a nézőtéren. Talán Ruszt. Márkus Emilia szólal meg:

— Sem fülünk, sem szemünk nincsen. Süketen és vakon támoalgunk a sötétségben. Ó, ez az áthatolhatatlan sötétség, amelybe nem esik egy csöpp fény-sugár sem.

— Ammán igaz — mondja a nézőtéren egy rezes, de tiszteletreméltó hang.

— Mit szil? — kérdi egy másik hang Mihályfitól.

— Rosszul szelel — biztatja valaki Császárt.

— Szabad a csók! — rikoltja egy földszinti torok.

— Csak a belit! — ripooszt az másik.

Mihályfi végre szóhoz jut:

— Mi az ember? Egy befelé irányított messzelátó, amely a maga boldogság-csillagát keresi — hiába!

— Na ja, mert van szive — felelik a nézőtérről.

Hirtelen egy piros bengáli gyufa fénye gyullad ki a földszinten, nyomában egy naprakéta sustorog fel a csillárig és egy tüzes béka pattan fel a szinpadra, Császár szakállára.

— Az aptya üstökit! — kiált egy néző — kiegészíti a kabátomat. Micsoda disznóság!

— Maradt volna otthon! — felelik vissza neki.

— Pörölje be a szerzőt! — kiáltja egy másik. Egy pofon is eldördül.

— Megcsipte a feleségemet! — ordít hozzá egy férj.

— Az ember a leányait sem hozhatja el ide! — dühöng egy apa. Nők sikoltoznak és gyermekek visitanak. A fiatal emberek ugyanis »leányfogó« néven ismert tréfás eszközt hoztak magukkal, amikkel becsipik a szomszédnőjüket.

— Maga a gazember! Lump! Snasz fráter! — bömböl valaki. — Adja ide a névjegyet!

— Fogja be már a pofáját — inti valaki szeliden.

Márkus Emilia felhasználja a pillanatnyi csöndet és megszólal:

— Donec eris felix...

Nem folytathatja.

— Magyarull!!! — ordítanak rá százan és az »assa foetida« kellemes zamata kezd a levegőben terjedni. Gyöngé kis siphangok hallatszanak, majd erősebb papirtrombita-szólamok és a következő zenés párbeszéd fejlődik ki több vidám ur között:

— Néger lány volt a kedvesem!...

— Mert a Panama Manó modorában van valami báj...

— Zsanzsán, a szemé zszanzán...

— Nynjom... nyomm... nynjommm...

Mihályfi szóhoz akar jutni és egyet sziv a szivarjából, amelynek csillaga hirtelen kipirosodik.

— Trafáld el! — hangzik egy biztató hang. Ebben a pillanatban ki is lövik Mihályfi szájából a szivart. Nyilván Szemere Miklós valamelyik tanítványa tette.

A nézőtéren több revolverlövés dördül el. A nők sikoltozva menekülnek.

— Meglöttek! — sikolt egy idősebb hölgy.

— Csak sörét volt — vigasztalják.

A nagy zavarban, tolongásban és sötétségben nem lehet jól látni, hogy voltaképp mi történik. Villogó fémtárgyak emelkednek a levegőbe, suhannak és lëshullnak, nyilván fokosok.

— Jaj, a fejem! — kiáltja egy ur.

— Couche! — rivál rá a másik.

Férfiak hörögnek, nők nyöszörögnek, a vér csendesen zuhog, megjelennek a mentők, általános kavargás, sirás, jajveszékelés, fogak csikorgatása, csak Timár Szaniszló áll rendületlenül nyugodtan és szól Prém Józsefhez:

— Csak az a jó, hogy a darab tartalma megvan a »Magyar Szinpad«-ban.

És távozik.

Reveur.

INNEN-ONNAN.

+ **Polónyi.** Sok izgalomnak, hercze-hurczának, komoly veszedelemnek vége: Polónyi lemondott. Utolsó gesztusa olyan volt mint a Bánk báné, amikor Andre királynak odavágta a hatalom aranylánczát. Távozásában volt valami a ledöntött nagyság megdöbbenő méltóságából s emberileg nagyon is megkapó a végső bukás. Az ő szemeivel nézve a dolgot, neki van rekriminálni valója, persze, a kormány szempontjából egész magatartása lehetetlenül impolitikus volt. Elvégre, hogy Lengyel Zoltán vádjai alaposak-e vagy sem, ezt még lehetett politikai érdek szempontjából nyílt kérdésnek meghagyni. De hogy Schönbergernével összeköttetése volt a király titkáának kilesésére, ez olyan kézzelfogható faktum, mely körül nem lehet okoskodni. S Polónyinak ezt első pillanatban kellett volna átlátnia s azt is, hogy itt nem az ő lemondásáról vagy maradásáról van szó, hanem az ő lemondásáról, vagy az egész kormányéról. Ezt ő csak az utolsó pillanatban látta át, mikor már a hatalmon volt embernek keserű tapasztalatai kezdődnek. Mikor látnia kell, mint hullanak róla a ragaszkodók, mint hidegülnek a jóbarátok, mint válik minden hódolat, melyet személyének szólólul élvezett, az érdek köpönyegévé, mely arra fordul, ahonnét kedvezést vár. Polónyi Géza is a hatalom fejében megkapta a jogot, hogy megvesse az embereket.

* * *

+ **Megint a báróné.** Szerencséje Polónyinak, hogy már lemondott, mikor a rendőrség jónak látta a híres báróné ellen a maga eszközeivel fellépni. Most sütötte ki, amit eddig ugyanis tudott mindenki, hogy báró Schönbergerné erkölcsileg nem egészen kifogástalan életet él s ezért kitiltotta a fővárosból. A rendőrségnek ehhez joga van, de nem kénytelen ezzel az eszközzel élni. Az is helyes, hogy nem törődik a politikával, de annyira legalább kellene vele törődnie, hogy a politikára való nem tekintéssel azt a látszatot ne keltse, mintha csak politikából járna el. Polónyi póre megindult s a kitiltott báróné egyik főtanu. Miért tiltja hát ki a rendőrség most, mikor a törvényszék itt marasztalná? Annyi éven át tudott a rendőrség az ő dolgairól s éppen csak most sokallotta meg? A mai hángulat mellétt könnyű fölkapni ezt a momentumot s a kormánynak imputálni, hogy megoldozza a Polónyi-pór talaját, Polónyi érdekében. Bizony kár volt a rendőrségnek éppen most pártolni az erényt, mikor a Polónyi-ügy kellemetlenségeiből már-már ki lehetett bonyolódni.

* * *

○ **Hölgyek a karzaton.** Megadta nekik a képviselőház elnöke. Rendreutasított két hölgyet, mert csevegtek a karzaton. Még pedig a lehető legerélyesebben utasította őket rendre: kiüritéssel fenyegette meg őket. A dolog nem lévén nagyon egyszerű, különböző véleményeket hallgattam meg, amelyeket sietek közölni. (Ez a legügyesebb eljárás az újságírásban. Amikor az embernek nincs mondanivalója, másokat beszéltet.) Tehát:

A feminista:

— Boldog vagyok. Ez az első igazi diadalunk Magyarországon. Amikor kezdik az asszonyokat rendreutasítani, akkor kezdik az asszonyokat respektálni.

Az antifeminista:

— Ugy kell nekik. Mindig rendreutasítandó az a nő, aki — nővel fecseg.

Egy asszony:

— Aki nőt rendreutasít, vagy tulságos fiatal gyerek, vagy tulságos vén aggastyán.

Egy férfi:

— Hm. Jobb, ha a nők utasítanak engemet rendre.

Az elnök:

— Azt hiszem, jól csináltam. A nők ezentul törnek magukat egy-egy rendreutasításon. És én nem fogom őket rendreutasítani.

Az érdekeltek:

— Hm. Ha tudtuk volna, hogy rendreutasítanak, egészen mást beszéltünk volna. Na ja, — hogy érdemes legyen.

* * *

= **Nemzetközi csárdakedv.** Nem a Tisza partján fekszik az a csárda, hanem Rómában. És nem is Göröncsér Bagó Jóskának hívják a gazdáját, hanem Rosettinek. Nem is a kutyabagosi legénybucsut tartották benne, nem a fehérvári bicskák működtek közre, és nem a Csutka Boris tánca volt vitás. Az amerikai követségi titkárt bucsuztatták uri ünneppel. Voltak ott olaszok, spanyolok és francziák. Mágánások, nagykövetek, titkárok és színésznők. És mit tesz Isten, csak hogy megmutassa, hogy a pezsgő mómora sem jobb, mint a Deákné karczosáé? Az olasz vér hevül, a spanyol temperamentum lobogva ég, és csapong a francia kedv. A titkárok Caruso-göröcsöket kapnak, a szubrettek sulyos tárgyakat hajigálnak, a mágánások bögnék, a nagykövetek öklözik egymást és valamennyien szilánkká zuzzák a Rosetti kristályos tükreif és drága edényeit. Végül kórházba visznek egy sulyosan megsérült követségi titkárt. A spanyolt. És még azt mondja a sárge irigység, hogy szép hazánkra nem süt a haladás napja. Mikor pedig nálunk már Bakonytamásiban is régen megunták, amibe csak most kóstol belé a nemzetközi uri társaság differenciálódott eleme...

* * *

○ **A konvenczió.** A legostobább gyümölcsök a konvenczió fáján teremnek. Micsoda megrázó tragédia volt ez a saarbrückeni katasztrófa. Egy ostoba szikrától elszabadulnak a halál angyalai és legyilkolnak pillanatok alatt négyszáz embert. Azután legyilkolják a mentőket is. Elpusztítanak kincseket, nyomorékká tesznek családokat, kioltanak friss életet és koldusbotot nyomnak ezer meg ezer árva kezébe. Az egész világ megrendül. Annyi könyvet sirnak el a ravatalok körül, amivel el lehetne oltani a föld méhében dühöngő tüzet. És amikor eljön a nagy temetési nap, odaáll a sok száz ravatal elé a porosz kereskedelmi miniszter és bucsuztatja a sok halottat a császár nevében. Fuldoklik a hangja, amikor kimondja az utolsó bucsusztót:

— Szerencse fel az utolsó utra!

És ezer ember zokogva mondja utána:

— Szerencse fel!

Mert bányászok voltak, bányászjelszóval bucsuztatja szegényeket az ostoba konvenczió. Bolond história. Mintha a pap, amikor feladja az utolsó kenetet a haldoklóknak, azt mondaná hozzá: »Kedves egészségére kívánom!«

* * *

○ **Eljen a császár!** Mégis csak jó dolga van annak, aki császár. Ilyenkor például, amikor a születése napját ünnepli, az egész világ tele van jó kívánságokkal. Annyi beszédet mondtak az egészségére, hogy annak a fele se tréfa. És mennyit ittak érte! Ha mindezek után csak a legkisebb baja esnék

Vilmos imperátor ő felségének, isten ellen való vétek lenne. De mindenek fölött való a pápa ő szentségének a jókívánsága. Mert a pápa ő szentsége nem elégedett meg vele, hogy gratulációs levelet küldjön a császárnak, sőt azzal se elégedett meg, hogy poharát üritse a felséges imperátor becses egészségére, hanem elrendelte, hogy minden templomokban harangok zúgjanak a dicső napon, minden oltár előtt imádságok mondassanak és minden szószékről hirdetődjék a németek hatalmas császárijának a dicsősége. Hát ez bizony nagy dolog a császár szempontjából. Megnyugvás is és dicsőség is. Csak egy kicsit furcsa a pápa ő szentsége szempontjából. Lám, a szent atya sorra összevész minden hűséges fiával és alázatos országával. Bünteti őket és haragos villámokat szór feljök. Egyenként letépi gyermekeit a szivéről. Ha pedig barátot keres, hűséges és ragaszkodó társat, elmegy az eretnekek közé, a pogányokhoz.

* * *

○ **A sötét nézőtér.** Furcsát cselekedett mostanában a Nemzeti Színház, tisztesség essék szólván. A »Pelleas és Melisande« bemutatóján azzal akart ennek a 'bájos mesének' kellő hangulatot teremteni, hogy elsötétítette a nézőteret. Hogy semmi se vonja el a figyelmet a színpadtól, hogy mélabus, borongó, éjszakai hangulat fogja el az embereket. Hogy ne úgy érezzék magukat, mintha színházban ülnének komédiát nézni, de úgy, mintha beleestek volna mult idők ködébe, s álmodást látnának csöndes éjszakában. No de jól megjárták a mi jó vidám pesti népünkkel. Kell is nekik hangulat és idők köde és álmok éjszakája és egyéb hasonló miskulancia. Ej, a pesti embernek a sötétség önczél. És elkezdtek mulatni a sötétségen. És csináltak vastag tréfákat, s vidám kiáltozásoktól lett hangos a teátrum. »Szabad a csók«, találta ki az egyik, »maga malacze« sikoltotta a másik, »haj, kiáltok« hangzott jobbról, balfelől pedig meggyult egy bengáli gyufa, lila világítást szórva szerte-széjjel. Mert, ahogy mondtam, a pesti embernek a sötétség önczél. Ilyenkor vagy valami malaczságot szeret csinálni, vagy — ha egyéb nem jut eszébe — világosságot.

* * *

= **Kis komédiák.** Mégis nagyon jó lehet annak a jó Istennek. Heverni a szép sárga vagy lila felhőágyon és gyönyörködni: — nini, hogy ficzkánkolnak és marakodnak, hogy vesződnek és izzadnak, mily ravasz komolykodással játszadoznak lenn, az élet árjában az én kis halaim! Egyszer haragosan rázzák a fényes uszonykáikat és berzenkedő sietéssel, mérges kis harapásokkal hajszolják a karcsu, aranyfejú kis Sárít, hogy meg kell huzódnia szegénykének az iszapi bozótban. Aztán fordul egyet a nap, és ime, viharos örömmel hozzák föl megint a vizre, virággal fonják körül a kis karikásostorát, és megkoronázzák aranyos kukoricaszemekkel. Odább meg egy egész nagy, komor fönséggel vonuló raj kerget egy kis kővér fekete tintahalat, akinek a csápjába törött a miniszteri méltóság kemény kis horga. A kis fekete forog, tüsszögi a vizet, hol előre fut, hol hátra, hol alul van, hol felül, fölzarvarja a habokat és köpködi a tintát, hogy elbujhasson a feketeségbe. Amott megint más kép. Előjött börtönéből a nagy Zoltán, az elmés imposztor, az elegáns harcsa. Szmokingban jön ő és a mellére piros szegfű tűzve. Fűrgeuszásu, kíváncsi kis halcsapat követi, és a börtönbéli nagy hulló bölcs és mély szókkal tanitgatja őket, hogyan kell szépen, komolyan, becsületesen és értékesen leélni az életet... Milyen tarka a világ! És milyen furcsák a halak! És milyen jó lehet ezt a havas, füstös, bolond kis életkeveréket úgy felülről, egy meleg, puha, lilaszínű felhőágyról nézve — megmosolyogni...

SZÍNHÁZ.

A színházi hét.

— febr. 2.

Nagyon nagy dolog lesz az a Gioconda-előadás, kár, hogy ebben a pillanatban, közvetlenül a Denise után, csak ugy homályosan lehet elképzelni, hogy mit fog Després kihozni a D'Annunzio bizantikus pompában ékeskedő művéből. A jóságos megbocsátástól, az engesztelődés édes levétől csepegő Dumas-féle szindarab csak szerepet ad egy színészművésznek, magával az íróval egy olyan művész, mint ez a francia asszony, nem találkozhatik. Messzi tájakról jött ez az asszony, olyan világból, ahol a fájdalom napja világít az égen, s a füvekre a hajnali órák könyeket harmatoznak. Csak a legnagyobb, maga Duse járt ebben a világban Després előtt és csupán a Duse művészetében van meg ilyen szüztisztára kikristályosodva a szenvedő, passzív, minden fájdalmat megérző asszonyi lélek költészete. Mintha romok között járnának ezek az asszonyok, s lelkük betelnék a hervadás szelid illatával: bágyadt, őszi mosolyukban az elvirult virágok melanchóliája él, valamelyt ragikus leszámolás emléke él ebben a mosolyban, s gyöngéd, halk heroizmus, amely magától értetődőnek látja, hogy elszenvedje az egész világ szenvedéseit. Milyen örömmel meríti bele lelkét Després a szegény meggyötört Denise bánatába. Hova lesz itt a Dumas emberbaráti póza, hova lesz itt a tendencia, a sok szellemes szónoki fordulat, s az a sok, furfangosan kiesztelt esemény, ami mind arra való, hogy a Denise gyöttrődését lehetőleg komplikálja! Teljesen anyag nélkül való lélek a Després Denise-je, finom, hófehér, egyszerű leánylélek, amely ellenséges erők között vergődik tehetetlenül, s az elnyert boldogságba is magával viszi a szenvedés emlékeit: valami lappangó, enyhe szomorúság bujkál a puhavonalu ajkak szögletében. A dumas-i technikájú színmű csupa külső hatásra kiépített jeleneteiben a Després egyénisége nem fér meg, ledönti a pompásra festett kulisszákat, s a rombadólt színpad fölött elzokogja a maga végtelen, mindent átölő asszonyi fájdalmát.

*

A Thalia-társaság a Gorkij »Nachtasyk«-ját adta elő a mult vasárnap. Itt rögtön konstatálni lehet, hogy a németek nem merítették ki ezt a darabot, sőt egészen másképpen is lehet játszani a meztitlások vergődő kis tragédiáit, mint a Reinhardt többé-kevésbé derék művészei játszották. Akkoriban jutott el a naturalizmus végső konzekvenciáihoz, s a Reinhardt rendezése kiirtott a darabból minden szimbolikus elemet. A mélységekben tanyázó emberekhez leszáll egy pillanatra az emberi érték öntudata, szelid, öreg bölcs hozza le ezt közéjük s az ernyedten parazsló tüzek föllobbannak egy pillanatra, — így irta ezt meg Gorkij, Reinhardt ellenben kihagyta a harmadik felvonást, s Lukát átstilizálta kedves bonhomiaju öreg csavargóvá, aki egyszerűen megszökik az ablakon át, amint a rendőrséget tulságosan közel érzi maga mellett. A magyar előadásban a harmadik felvonás egészen megmaradt, sőt a mélységben vergődők lángkapott lelkei itt lobbantak fel a legintenzivebb világossággal, s amint mindenki elment a színpadról, az öreg Luka jött be utrakészen, azt a dalt dudolván, amivel beköszöntött és úgy ment el, lassan, puha, hangtalan lépésekkel, mint ahogy a szép álmok hagyják el az embert, lassan, hangtalanul. Amikor orosz színészek ezzel a harmadik felvonással mutatták be a darabot Berlinben, a német kritika alaposan kiábrándult a Reinhardt rendezéséből, s várható volt,

hogy itt nálunk, ahol még világosabban látszott meg a Luka alakjának minden szimbolikus vonatkozása, akad legalább egy ember, aki honorálja a nálunk olyan ritka rendezőművészetnek ezt a szép alkotását. Hát persze, hogy alig akadt. Sőt majdnem egyhangulag visszareklamálták a német értelmezést, amely nyilvánvalóan helytelen, amely azonban bizonyos kritikai bázist ad az embernek, ha nem lát meg mást a művészi alkotásokban, mint hogy az egyik különbözik a másiktól. Reinhardt jó volt, ezt megállapították anno dazumal, a Hevesi rendezése más, tehát nem nyilvánvalóan rosszabb, mint a Reinhardté. A Thaliának ki kell kerülni azt, hogy ilyen olcsón kritikai nimbuszhoz juttassa kritikussait. Csak tessék ismeretlen darabokat adni: itt aztán eláll az ifjúság szemé-szája, a publikum pedig kritikai segítség nélkül is megérzi, ha valami artisztikusnak nyujtanak neki.

Az előadásban feltűnő volt a német előadással szemben bizonyos emberi elmélyítése a szerepeknek, s a patológiai momentumok teljes kiirtása. Forgács Rózsi, Batori Gizella, Judic Etel, Verő Margit, Törzs Jenő és Garai Márton meglepően szép, s ami a legfőbb, egészen eredeti dolgokat produkáltak. Sok ambíció, talentum és intelligencia látszott meg a Vámos, Sándor József, Huszár, Kárpáthy játékán, s a Thalia-iskola kitűnő hatása látszott meg a dilettánsokon, akik között Sándor, Olasz Bálint, Bánóczy el tudták feledtetni, hogy ők dilettánsok.

*

A jó öreg Sardou még ma is nagyon kedves a mi publikumunk előtt. Maeterlinck után Somló Sándor ur az öreg sarlatánt vonultatta fel, mintegy demonstrálván azt, hogy ime, mégis neki van igaza, ha Rostand, Sardou és Dumas urakban látja a francia kultúra tetejét, mert hiszen Maeterlincket kinevelték és Sardouékon, ó, olyan szívesen kerül el a publikum. Jóravaló kis komédia ez a »Mult«, amelynek eredetileg a »Nyom« volt a címe, de Somló ur, aki éberem örködik az esztétika berkeiben, valószínűleg pikánsnak találván, a főntebbi komor és véstjűslő címre keresztelte át a darabot. Csinos kis bohózat, sőt egy jó mondás is van benne, sőt van egy harmadik felvonás, amelyben az aggkori gyöngesség látható nyomai konstatálhatók. Egy asszony azt akarja bebizonyítani az urának, hogy nem őt, a mostani urát, hanem az első urát csalta meg, s ime, a harmadik felvonásban örült humorral kitűnik, hogy az a vendéglősné, akivel az asszony bizonyítani akarja, hogy ő hat éve, az első férj idejében volt itt randevun, ez a vendéglősné meghalt, sőt, s ez a humor csimborasszója, azt a tükröt is eladták, amelyre a nő a mámor óráiban bevészte a nevét és a dátumot. Sokan tulkomolyan vették ezt a komédiát, sőt Csillag Teréz egészen a szavalásig komolyodott, ám Pethesnek voltak elmondanivaló végszavai, és játszott Lánzy Ilka és Horváth Jenő, így emberi hangokat mégis hallottunk, ami elvégre elég egy estére, ha az ember meggondolja, hogy a Somló ur színházában van.

Marco.

Nádai Ilona. A tehetségnek a művészet az első szerelme s igen természetes, hogy a tehetség mindig visszatér első szerelméhez, a művészethez. Nádai Ilona is visszatért hozzá: Néhány éve bucsut mondott a színpadnak s most viszontláttuk a hangversenyterem dobogóján. A csere a helyes utra vitte talentumát. A színpad, főképp az operett, nem kedvezett disztíngvált, tartózkodó egyéniségének. Pasztellszívek nem valók a reflektor világításába. Multkori koncertjén a francia chansonok szóaltatták meg Nádai Ilona nobilis, hajlékony, leányosan üde hangját a maga igazi csengésében. Ennek a hangnak a gráciáját, ennek az éneknek a lágyan ritmikus vonalait nem kell alátámasztani mimikával, játékkal; tánc-

czal, operettes mosolylyal. A külsőségektől függetlenül, magában kelti a legteljesebb illúziót. Azt a területet, mely a dalénekekben a grácián, formás finomságon túl van, most hódítja meg Nádai Ilona. Ma még kicsi az érzelmi köre, alig ismeri azt a viharos, félelmetes világot, ahol erős és sötét az árnyék és forró, perzselő a napfény, ahol igazán fölajdulnak és igazán felujjonganak az emberek. Teljes univerzalitása nem is lesz dalművészetének soha. Sokkal nyugodtabb, derüesebb, kontemplatívabb lélek. A nagy emóciókat nem fogja ismerni, és nem fogja tolmácsolni. De talentumánál fogva meghódítja a kedves, meleg női poézis napsugaras országát. Ebbe vezet majd egy-egy dalestén, s mi örömmel fogjuk követni. Biztosra vesszük, hogy a minapi kísérlet után mentül többször látjuk ezt a leányarcu, mosolygó szép uriaszonyt a dobogón. Uriasszony mivoltára is érdemes föladat vár: hódítsa meg a mi kissé léha és kissé kozmopolita társaságunkat a magyar daléneklés művészetének. Terelje a mulató, bálozó, zsurozó, primadonnákat ünneplő világot, melyből ő kikerült; arra az utra, melyet ő megtett: el az operettől, egy komolyabb, nagyobb, tisztább, igazabb, nemzétibb művészet felé.

K. A.

IRODALOM.

Tolstoj contra Shakespere.

Nagy emberek többnyire nemcsak a teremtésben, de a romlásban is nagyok: ez a példa eleve nedik föl, amikor Tolstojt Shakespere ellen látjuk sikraszállani. Mintegy ellenpróbául, hogy erejét negative lássa, a nagy orosz beleköt a világirodalom egyik legfélelmetesebb erejébe, kíváncsian nézve körül, vajjon melyikőjük közönsége a hatalmasabb, harcrazészebb és hűségesebb. Ha a világ elhiszi Tolstoj bizonyításait, tanuságot tett e kiváló elme rendkívüli fascináló erejéről, a legbüvösebb írói képességről, amely valaha embernek osztályrészül adatott, erről a csodás aranygyűrűről, amely láthatatlanná teszi a logikát, a stílust, az esztétikát, az egész irodalmi laboratóriumot.

Ki elegyednék bele a harcba ezek után? Okos ember bizonyára nem, ez csak Sudermannoknak és Maeterlinckeknek való probléma. Aki akár Shakespere, akár Tolstoj pártját fogja, ugyanazt teszi, mintha oroszának viaskodásánál az egyik vagy másik fenevad védelmére sétatobot ragadna. Valószínű, hogy a harcizolók nem hederitenek rá, de jaj Maeterlincknek, ha egy csapás az ő arczára esik.

Meg vagyok győződve róla, hogy Tolstojnak nincs igaza, azonban el kell ismerni azt, hogy törekvése, amely az ugynevezett classicus-panoptikum ellen irányul, kiinduló pontjában nemcsak helyeslendő, de megszívlelendő attak volt. Mint valamennyien, akik forgatni szoktuk elmúlt évszázadok írásait, Tolstoj is érezte azt a tömérdék hazugságot, amely az irodalomtörténetek lapjai közt meghuzódik, nem tévesztette össze a patinát a piszokkal és felháborodva a holtak garázdálkodásán, fütyküst ragadott, hogy a hamis kufárokat kikergesse a szentélyből. De erre Shakespere nem szolgált rá, s ha mindenáron pusztítani akart, a *Béke és háboru* szerzője a hazai pagonyokban méltóbb áldozatokat talált volna

az ebrudra. Ott a görény, a lājhár, a hōrcsög, mért éppen az oroszlanról megírni, hogy nem tud négy méternél nagyobbat ugrani. (Aminthogy ez így van. Hamburgban, Hagenbecknél az oroszlanok szabadon járnak, mindössze négyméteres árok választja el őket a publikumtól, amelyben a délvidéki regények alapján az a hit él, hogy a felis leo husz méteres ugrással veti rá magát a szegény utazóra. De azért az oroszlan oroszlan marad.)

Ha tehát mi is hozzányultunk ehhez a témához és pedig immár másodjára, annak más oka van. Oly oka, amelynek bizsergését sokan érezzük, de amelyet kifejezni egy és más szempontból nem igen mertünk. Mindnyájan tudjuk, hogy a mi klasszikus íróink közt is van nem egy, aki méltatlanul került a gallériába, akinek se nyelve, se formaérzéke, se gondolata nem volt s akiket egy megalázkodó irodalomtörténet rakott a Pantheonba. Miután minden nemzet egyik büszkesége, hogy gazdag irodalomtörténete legyen, mi is összeállítottunk egy kollekció különböző genre-ű lángelmét, lírikust, regényírót, epikust, miként a berliniek a Siegesalleet.

Beszéljünk őszintén és konstatáljunk két tényt. Elsőbb is azt, hogy igenis vannak magyar klasszikusok, még pedig a legjavából. Egy Balassa Bálint, egy Csokonai, egy Mikes, egy Pázmán Péter, egy Petőfi és Arany oly kincsek, amelyekkel kevés nemzet dicsekedhet. De e társaságban nincs helye egy Dayka Gábornak, egy Ányos Pálnak, egy Gyöngyösinek stb. stb., élvezetet nem nyújthatnak annak, aki nem feledi, hogy egy Horatius évszázadokkal élt előttük. Ezek lehetnek irodalomkörtörténeti illusztrációk, lehetnek derék emberek, kedves dilettánsok, de tultaksálni őket nem szabad; sem nyelvüket, sem gondolkodásukat, sem működésüket nem lehet egy későbbi kor iránytűjéül elfogadni. Pedig a klasszikusnak örökké élnie és tevékenykednie kell; Horatius, Sophocles, Vergilius, Homeros itt élnek köztünk ma is és becses tanulságokkal szolgálnak, sőt irodalmi működésüket a tekintély sulyával oktrojálják ránk.

Kérdem most, micsoda irodalom lesz az, amely a Dayka Gáborok nyomdokain indul el, amely az ő világukat, gondolataikat füzi tova? Milyen gyümölcsök teremnek e papirosból csinált fákön, milyen szelek zugnak a füstött hegyek között? És milyen szemmel nézze az ilyen környezetben felnőtt ifju magyar a modern irodalmat?

A magyar nemzetnek évszázadok hosszú során át az volt a hivatása, hogy háborut viseljen a törökkel. Ennek a föladatnak becsülettel tett eleget s az utókor örökké hálás lesz érette. Mért követeljük meg a derék katonáktól, hogy egyuttal litteratorok is lettek légyen? Mért kell minden rövid sort a föld alól kiásni, mért kell a *valá*-ra rimelő *való*-nak műbecset adni? És mért kell a valóban klasszikusokat egy rangba helyezni az írődeákokkal és kántorokkal? Ha van egy Rafealem, egy Tizianom, a harmadik szög bátran üresen maradhat, nem okvetlen szükséges a *Vadász halálát* rája akasztani, hogy a fal üres ne maradjon egy helyen.

A magyar modern irodalom nehezen bár, de vala-

hogy mégis tulteszi magát a szentimentális kísérteteken. Ő is érzi a tekintély sulyát, de nem meri megállapítani, mi adja a tekintélyt és sajnos nem egyszer belenyugszik abba, hogy a nyelv, a forma; a friss gondolatok nem okvetlen szükséges tényezők, ellenben a holdvilág, a rózsailat, a »leányka« örök szépségű témák. Fülünkben zsongnák azok a rossz versek, amelyeket iskolás fiu korunkban, mint irálytani példákat kellett tanulnunk, előttünk állanak a könyvdrámák dróton lógó bábjai, a kerékbe tört rimek és nem látjuk tőlük az életet, a maga végtelen erejével, színével következetlenségével. Meg vagyunk zavarodva, el vagyunk kábulva s csak kevesen vannak, akik a lomtárból a valóban becseset — amit pedig a régi magyar litteratura elég bőven teremtett — el tudjuk választani a haszontalantól.

De ha már a professzionátus író nem képes eligazodni a tömkelegben, mit csináljon akkor a jóindulatu nagyközönség, amely mindenütt a földön tisztelettel néz föl a tekintélyre és vakon elhiszi, hogy Racine vagy Klopstock jó írók voltak. Ez a publikum nem fogja magát emanczipálni, ő ott marad az iskolai irodalomtörténet vakondturásai között, ő nem tér el a Névy-féle karakterfestéstől, nem kételkedik a Faludiak hivatóságában és ezeket a nézeteket viszi rá az élő irodalomra is, amelyet annál fogva sem megérteni, sem méltányolni nem fog tudni. A formák tökéletessége, a nyelv szépsége az olvasót nem fogja megérteni, a szentimentális, az opportunus, a lagymatag írók azonban szinpadon, könyvben mindig sikerre tarthatnak számot.

Meg kell tisztítani a modern irodalmi életet attól a kriptaszagtól, amely reánehezedik és utját állja a szabad alkotásnak és a megértésnek. Igenis: emeljük magasra azokat a klasszikus íróinkat, akikről kívánatos, hogy itt éljenek köztünk, direktívákat, parancsokat osztva, emeljük őket magasra és tiszteljük őket. De vessük revízió alá az irodalomtörténet ama oldalait, ahol tehetségtelen viaszkbábok ácsorognak és mondjuk meg róluk nyiltan, hogy nem jó írók, mert sem gondolatuk, sem nyelvük, sem képességük nem volt soha. A selejtezés után örökkévaló kincseink lesznek s éppen ezek érdeke, hogy salakmentesen álljanak a világ előtt. Vagyis: gyujtsunk lámpát és keressünk férfit, aki az igazi magyar irodalomtörténetet meg meri írni, vagyis, aki nem fél a — kísértetektől.

Azt hiszem, ez az, amit Tolstoj meg akar csinálni, s csak az ő galáns lelke az, amely, ha harciba megy, hát nem vénasszonyt hív ki páros viaskodásra. Shakesperet ő megölni nem fogja tudni, az angol óriás játszva fogja föl a csapást, de az apró szentek már a kard villogására meg fognak szeppenni és a patkány finom előérzetével meg fogják sejteni, hogy nemsokára rájuk kerül a sor.

Syrion.

Soha többé nem lesz szeplő, pattanás, májfolt azon nő arcán, aki a Balassa-féle valódi angol Ugorkatejet vagy ugorkacrémet használja. Hatása néhány nap alatt csodás. Ára 2 korona. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Tallózás.

»LE BLUFF.« Antoine színházában játszották ezt a »Le Bluff« című új darabot igen nagy sikerrel. Zajos, sőt haragos este volt, mert Georges Thurner, a szerző, igen különös mesét talált ki s négy hosszú felvonáson át azt próbálta bizonyítani, hogy ezen a nagy világon minden csalás és szélhámosság, s az egész nagy univerzum nem egyéb valami közönséges »svindli« szimbolumánál. Egy pár ember protestált, de voltak olyanok is, akik mindezt elhitték s kitűnően mulattak. A kitűnő szerző az úgynevezett főakcióhoz ragasztott epizódokban sorra kimutatta azokat az összes szélhámosságokat, az összes »bluff«-öket, melyek e földi élet nagy mechanikáját örök mozgásban tartják. Dicséretreméltó körültekintéssel állította be a svindler politikust, az ál-Messiásokat, a kártékony gyógyszereket fabrikáló felfedezőket, a charlatan karmestereket és szentes kirurgusokat, akik nyakra-főre operálgatnak, továbbá zordonan és kérlelhetetlenül a szérumsvindlit leplezte le, a szanatóriumok turpisságát, az irreális hozományt és a délibábszerű tisztességet, a házasságot s a szerelmet, az ördögöt és a papokat (ami szerinte egyre megy), egyszóval mindent és mindenkit s még önmagát is, bár ezt már akaratlanul. Mert e földi dolgok rendje és természete szerint, aki bizonyos makacs és kegyetlen általánosításba kezd, önmagát sem vonhatja ki belőle. Az általános s ugyszólván kötelező »bluff« közepett semmi sem igazolja azt, hogy csak éppen a drámairó tisztességes ember. Az írott és festett dolgok reflexe majdnem mindig visszahat arra, aki elkövette őket. És a föltétlen igazság szempontjából a mi életünkben csak a látszat a döntő.

Egyébként ez a Georges Thurner a következő kis történetet beszéli el: Hardouin doktor, afféle obskurus vidéki orvos, sokat küzdök, nyomorog, közben olvas és tanul. A felesége folyton követelődzik: a gonosz hölgy párisi ruhákat akar. A leányai férjeket akarnak, a fia szeretőköt. De a szegény kis házbán, ahol minden virág hervad, csak a zaklató hitelezők képviselik a pénz gondolatát. Pedig ha akarná ez a Hardouin, micsoda gazdag ember lehetne! Csak forgalomba kellene hoznia, csak a világba kellene dobnia azt a tudóvészellenes szérumot, melyet ő talált ki szegény, hosszú kísérletezés után. Csakhogy Hardouin doktor kitűnően ismeri a szérum hatását és nem mer megmozdulni. Az első hetekben csakugyan csodálatos. A beteget valósággal életre kelti, a halálos kórból feltámasztja. De aztán... Aztán hirtelen mindennek vége s a pusztulás még gyorsabb, még rettenetesebb.

— Mit bánod ezt! — rikkantja az orvos felesége.

— Mi az ördögöt törődöl velem! — zudul fel az orvos fia, a szerelmi gyönyörűséget sóvárgó ifju, aki a legbefolyásosabb tagja a családnak. És még hozzát teszi:

— Minden szérum svindli. A Doyen professzor széruma is svindli. Mégis meggazdagodott. Te is meggazdagodnál. Nem látom be, miért kell éppen a te szérumodnak, komoly dolognak lenni. A modern életben semmi sem komoly. Elő a szérummal!

A doktor már-már enged.

— Kit oltunk be? — kérdi remegően.

— Marit, a mi kis, mellbeteg szolgálónkat — feleli a fiatal ember.

— De hátha ellenkezik?

— Nem ellenkezik.

Csakugyan nem. A kis mellbeteg szolgáló az ő muló lelkét rég elajándékozta. Ami törékeny gyönyöre lehetett, már rég felitta a fiu ajkán. Rajongón, lemondón, a női sziv végső odaadásával szeretete s egy jelére már nyújtja is a karját, hogy beoltsák. Azt is tudja, mi vár rá. De csöndes önfel-

dozásával tulkerül e társaságon. Most itt mindenki nagyon boldog. A szérum hatása — az első hatás — csodálatos. Hardouin meggazdagodik. Nagy hire támad. De a kis Mari szeretett és meghal.

Bolyongó.

HETI POSTA.

Operettek. Ön azt hiszi, hogy a szellemesség abból áll, hogy hetet, havat, az összes modern péceszókat összehordjuk, össze-visszagabalyítjuk és a végén olyasmibe lyukadunk ki, amit az olvasó nem várt? Mi a szellemességet másképp értelmezzük. Mi meglegészünk az okossággal és elengedjük a viczet. És sajna, éppen az előbbi nélkülözük becses írásában. Öt évig rójja a betűket? Öt év és olyan gyér nyomok!

K. Péter. Ne tessék verseket reklámálni. Vagy jó és akkor jönni fog, vagy nem jó, akkor ugyanis hiába reklámál. Ha a professzorkodásba belemegyünk, akkor az ország összes önképzőköröit a nyakunkba zudítjuk, külön raktárakról, külön személyzetről kell gondoskodnunk! Talán legcélszerűbb lesz a napilapokat megbolygatni. Ok is közölnék most már verses klapancziákat, szagoljanak ők is. Mitriechen.

Egy leány dalaiból. Ön le fog nézni bennünket, ha konstatáljuk, hogy az Ön rimes soraiban nem találtunk poézist. A gondolatokból hiányzik a gondolat, a nyelvből a muzsika... Ön járatos az archeológiában. A régi zsidóknál négyféle halálbüntetést alkalmaztak: agyonkövezést, máglyát, zsineget és olvasztott ölmot, amit a deliquens torkába öntöttek. Melyikre fog Ön bennünket ítélni? Annak Jehova a mondhatója. Valamennyire rászolgáltunk.

Két koldus. Ön azzal a vallomással kedveskedik nekünk, hogy voltaképpen Önnek mindegy, akár közölnék a verseit, akár nem közölnék. A közönség, azt mondja, úgy is rajong Önért. Gratulálunk. De a versei azért mégis rosszak.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Általános Hitelbank január 29-én Kornfeld Zsigmond főrendiházi tag, elnökgazgató elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés napirendjének egyedüli tárgya a tőkefelemelés és az ezzel kapcsolatos alapszabályok módosítása tárgyában benyújtott igazgatósági javaslat tárgyalása volt. Kornfeld Zsigmond elnökgazgató a formalitások elintézése után bejelentette a közgyűlésnek, hogy 163 részvényes 44.991 darab részvényt helyezett a különböző letéti helyeken letétbe, melyek 44.991 szavazatra jogosítottak. A közgyűlésen megjelent 43 részvényes, 43.433 darab részvény birtokosa, melyek 2150 szavazatra jogosítottak. Azután előterjesztette az igazgatósági indítványt, mely odairányul, hogy mondja ki a rendkívüli közgyűlés, hogy a 44 millió koronát kitevő alaptőkét 40.000 darab 400 koronával teljes befizetett részvény kibocsátása által 60 millió koronára emeli fel. Amennyiben a közgyűlés e javaslatot elfogadja, hagyja jóvá az alapszabályoknak módosítására vonatkozó indítványt is. A kibocsátott részvények mikénti felosztására vonatkozólag az igazgatóság azt javasolta, hogy a régi részvényeseknek elővételi jogot biztosít a kibocsátandó új részvények átvételére és pedig akképpen, hogy minden 11 régi részvényre 4 új részvény esik. Az elővételi jog bejelentése 1907. év március 1-étől 9-éig volna eszkozlendő. Az elővételi jog alapján átveendő új részvények 725 korona összegben bocsátatnak ki, melyek 1907. év január 1-étől a haszonban már részesülnek. A közgyűlés úgy a tőkeemelés, mint az ezzel kapcsolatos alapszabálymódosításokra vonatkozó javaslatokat egyhangulag elfogadta.

A »Danubius« hajó és gépgyár rt. igazgatósági jelentése szerint a közös hadügyi kormányfóval történt — tíz torpedóhajó és hat torpedóüző szállítására vonatkozó — megállapodás véglegesített és az e célra Fiumében létesült hajógyár üzemét legközelebb teljes mértékben megkezdi. A folyó évre átvitt megrendelések kielégítő mérvűek. A közgyűlés elhatározta, hogy a 380.670 K tiszta nyereségből 51.200 K értékcsökkenési leírásokra, 16.470 K a tartaléokra, 10.000 K a nyugdíjalpra, 270.000 K 6% osztalék (m. é. 5%) fizetésére fordítatik, 10.740 K pedig új számlára vitetik át. A felügyelő-bizottság tagjaivá választottak: Auer Mór, La Borda Sándor, Lippe Viktor báró, Markó Albert, Mérő János és Neumann Ödön.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: KISS JÓZSEF.

T. hölgyeink igazán zavarban vannak, hogyha piperecikkeit akarják beszerezni. Annyi mindenféle van ajánlva, hirdetve, hogy igazán alig ismeri ki magát még a legjárta hölgy is. Ertesülésünk szerint azonban a magyar hölgyek leginkább Lux Mihály drogériájában, Budapest, Muzeum-körut 7. szerzik be toilettaszál-szükségleteiket és különösen a világhírű Xiris szépitőszerei közkedveltek. Ajánlatos a n. é. hölgyközönségnek, hogy a hazaftas drogériából kérjenek árjegyzéket, melyet Lux Mihály ur készséggel küld ingyen és bérmentve.

Téli élet a Tátrában. A karácsonyi ünnepek zűbongó, vidám életet hoztak a Magas-Tátra hófehér világába. A magyar társadalom előkelő köreiből mintegy háromszázan élvezték a gyorsan megkedvelt télisportokat és gyönyörködtek a Tátra elképzeltetlenül szép téli panorámájában. Az a nagyvilági élet, mely Tátrafüred és Tátra-Lomnicz pompás fényűzéssel berendezett szállóinak szalonjaiban otthonos, valamint a szánkózás, bobsleigh, tobogán és egyéb téli sportok vidám szórakozásai, véglegesen meghódították a Tátra téli élete részére és többben hetekkel meghosszabbították fenttartózkodásuk idejét. Időközben pedig folytonosan érkeznek új vendégek Tátra-Lomniczra és Tátrafüredre, ahol táncestélyek, hangversenyek, tűzijátékok és egyéb társas szórakozások is mulattatják az egészség és vidámság jelében egy családdá egyesült társaságot. A Magas-Tátra éghajlatáról csodálatos tényeket kell regisztrálnunk. Amíg az éjjeli hőmérsék — 6 és — 10 között váltakozik, nappal az állandó verőfényben + 16 fokig, az inzulációs meleg pedig egészen a + 45 C. fokig emelkedik. A városi embernek, aki fázékonyon borzad össze, ha a hegyek közötti időjárásra gondol, szinte elképzeltetlen, hogy a Magas-Tátrában felsőkabát nélkül, hajadonfóval sétál a közönség. A ritka levegőben ugyanis még a nagyobb hideget is alig érezzük. Az idegenforgalmi iroda, amely ötletességével és áldozatkészségével felkeltette a Tátrát téli álmából és télen át is visszaadta a kulturának, az idén is két irodát tart fenn. Sporteszközei és csinos norvég rendszerű stolkier szánjai, valamint kétfogatu és négyfogatu diszszánjai, amelyeknek zsinóros magyar libériás személyzete nemzeti jelleggel ad a Tátra világának, az idén is épolyp népszerűek mint a múlt évben. A pompás élet a Magas-Tátrában már is érezhető közgazdasági hasznot hajt. Az Idegenforgalmi Vállalat jegykiadó osztályának buzgólkodására Davos és St. Moricz helyett a Tátrába megy a sportkedvelő magyar közönség és a téli üdülést keresők közül is igen sokan választják a Magas-Tátra tiszta, üdítő légkört a déli tengerpartok lagymatag, bágyasztó, nedves levegője helyett. Az idén már több angol és német család is megtelepedett a Tátrában. Lakásmegrendelés a Magas-Tátrába utazók részére a Központi Menetjegyiroda vigadóteri irodájában történik, ahol arról is gondoskodnak, hogy az érkezőket szán várja, lábzsákkal és bundával. A »Téli élet a Magas-Tátrában« című illusztrált könyvecskét ugyancsak díjtalanul bocsátják az érdeklődők rendelkezésére.

Luxusutazások a »Thalia«-n. Az osztrák Lloyd-társaság »Thalia« gyorsgőzösén, amelyet e célra különös kényelemmel rendeztek be, az ideai télen és tavasszal több társasutazást tervez. Az első ut számos érdekes kikötővárosnak érintésével Palesztinába és Egyiptomba, február 14-én lesz. A 24 napra terjedő társasutazás részvételi díja a hajón való kitünő ellátással együtt 550 koronába kerül. Március 12-én Dél-Olaszország és Észak-Afrika érdekes pontjainak megtekintésére indul a »Thalia«. A részvételi díj 550 korona. Áprilisban Spanyolország és Afrika, májusban pedig Görögország és Konstantinápoly következnek a luxusutazások sorrendjében. Az osztrák Lloyd-társaság luxusutazásai, a nagyszerű kényelemről, a kitünő ellátásról, az utasok iránt tanusított figyelemről és előzékenységről már régen nevezetesek, így a világjárásnak e pompás alkalmát Magyarországból is bizonyára számosan fogják igénybe venni. Ezekre az utazásokra a menetjegyirodában (Budapest, Vigadóter 1.) lehet jelentkezni, ahol — a jelentkezés sorrendjében — a hajó-kajütőket is előjegyzésbe veszik. Ugyanott részletes prospektus is kapható.

Társasutazás részletfizetésre. A személyforgalom és utazásból származó szellemi kincsek gyarapításának érdekében nagy horderejű intézkedést léptetett életbe a Központi Menetjegyiroda. Ugyanis kitünő hírnévként örvendő társasutazásaink részvételi díját havonkénti 20 koronás utólagos részletekben lehet törleszteni anélkül, hogy váltó és kezes lenne szükséges. A részvételi díj részletfizetéssel sem drágább, mint készpénzzel fizetve. A vállalat az utólagos részletfizetés kedvezményét valamennyi társasutazásra kiterjeszti. Az 1907. évi részletes programmban megtaláljuk a Riviera, Páris, Bosznia, Hercegovina, Dalmácia, Magyar tengerpart, Róma, Nápoly, Magas-Tátra, Konstantinápoly, Alduna, Herkulesfürdő, Kairó, Palesztina stb. utiprogramját. E prospektust díjtalanul megkapja mindenki, aki eziránt ír a Központi Menetjegyirodának (Budapest Vigadóter 1.) A legközelebbi társasutazás Bosznia, Hercegovina, Dalmácia és a Magyar tengerpart megtekintésére február 21-én indul. A részvételi díj az összes költségekkel együtt 250 korona, amely összeg szintén törleszthető utólagos részletekben.

Osztr. császár és m. királyi udvari szállítók. **Csokoládé-gyárak: Pozsony, Köln, Berlin, New-York.**

STOLLWERCK-féle

csokoládé és sas-cacao
Elismert legjobb minőségű.
MINDENÜTT KAPHATÓ!

Kezességet vállal Balassa K. gyógyszerháza Budapest—Érzsébetfalva, hogy az általa forgalomba hozott csodahatású valódi angol Balassa-féle ugorkatej arcznak nem árt. Csak egyszer próbaképen rendeljék meg tisztelt hölgyeink a Balassa-féle ugorkatejet és akkor meg fognak róla győződni, hogy ezen szépitőszert azonnal eltávolít májfoltot, wimmerlit, mitessert és mindenféle tisztátlanságot az arczról és a bőrt simítja, fiatalítja és üdíti. Ára 2 K. Hozzávaló angol ugorkaszappan 1 K, puder 1-20 K. Kapható minden gyógyszerházaiban.

Ha őszül a haja, ne használjon mást, mint a hirnevész Zoltán-féle Stella-vizet. Ez nem hajfestő, hanem oly vegyi hatású szer, mely a hajnak eredeti színét adja vissza. Használata egyszerű, hatása páratlan. Ára 2 korona Zoltán Béla gyógyszerházaiban, V., Szabadságtér (Sétátér-u. sarkán).

KRANTZ GYULA fogorvos

20 év óta fennálló fogorvosi műtermét KOSSUTH

LAJOS-UTCZA 3. sz. II. em. alá helyezte át. —

Fogad hétköznapokon: d. e. 9 órától d. u. 3 óráig.

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi részvénytársaság a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak **VEZÉRÜGNÖKSÉGE.**

Mezőgazdák különös figyelmébe! • Egyetemes aczélekek.

Eltörhetetlen tégelyaczélekefej. — Pánczélczélekkormánylemez. — Magasított aczélekefej. — Porvédő kerekek — Aczél [] gerendely.

Tiszta aczélanyag saját hámorainkból.

Csak kítámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Ekegyártás terén legelső rangu magyar gyártmány. felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélcím: „AGRARIA” Budapest, V., Váci-ut 2.

Sürgőnyczim: „AGRARIA” Budapest.

BUDAPESTI MECHANIKAI ZANDER GYÓGY-INTÉZET

Muzeum-körut 2. — Gyógygimnasztika, orvosi masszázs. Forrólég-, szénas- és fényfürdők. Néhány javalat: Elgörbülések, izületi- és ideghántalmak, neurasthenia, álmatlanság, gyomor-, bélbajok, szívbetegek, elhízás stb. ellen. Bővebb fölvilágosítást nyújt a prospektus.

Crème de Marguerite-t

és bőre mindenem tisztáltságoktól megszabadul, bársonyosimáságot nyer. — Elmulaszt **bőratkát, vimmerlít, májfoltot** stb. 20 év óta a legmagasabb arisztokrácia használatában. **Óva** intem a t. nagyközönséget a hasonló nevű silány, az arcbőrrre okvetlen káros hatású, szemérmetlen reklámmal hirdetett utánezatoktól. Kriegner volt az ugynevezett zsirtalan arc-crème feltalálója, ő készítette már 1881 óta a **CRÈME DE MARGUERITE-t**. E szert kitünő tulajdonságaiért számosan utánozzák, de egyik sem egyezik meg Kriegner készítményével, mert az utánezók nem ismerik annak előállításí títkáit.

Kriegner készítményének teljes ártalmatlanságáról és kiválóságáról több állami vegyészeti laboratórium tanuskodik. Ára 4 kor.

Kapható a készítőnél: **Kriegner Magyar Korona gyógyosztértár**
Budapest, VIII. kerület, Calvin-tér.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK.

KÖZGYÜLÉSI MEGHÍVÓ.

A Magyar Általános Hitelbank szavazatra jogosult t. cz. részvényesei az 1907. évi január 29-én, kedden délelött 10 órakor, Budapesten, a bank helyiségében (V., Nádor-utca 12.) tartandó

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSRE

meghívatnak.

A TANÁCSKOZÁS TÁRGYAI:

1. Az igazgatóság indítványa a részvénytőkének felemelése iránt.
2. Az igazgatóság indítványa a részvényesek elővételi jogának gyakorlására nézve a módzatok megállapítása iránt. — Alapszabályok 9. cikkke.
3. Az alapszabályok 7., 8., 9. és 11. cikkkeinek módosítása.

A közgyűlésen minden részvényes **husz** darab letett részvény után egy szavazattal bír. A szavazatra jogosult t. cz. részvényesek felhívatnak, hogy részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlésre kitűzött határnap előtt **14 nappal** Budapesten a Magyar Általános Hitelbanknál, Brassóban, Győrött, Kassán, Kecskeméten, Nagyváradon, Pécsen, Pozsonyban, Szabadkán és Temesvárott az intézet fiókjainál, Bécsben a K. K. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című intézetnél, vagy S. M. v. Rothschild bankháznál, Berlinben a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél vagy S. Bleichröder bankháznál, vagy végül

M/m Frankfurtban a Direction der Disconto-Gesellschaft című intézetnél letétbe tegyék. A részvények szárendben összeállítva a benyújtó által sajátkezűleg aláírt jegyzék kíséretében nyújtandók be.

E jegyzék Budapesten és az intézet fiókjainál két, Bécsben, Berlinben és M/m. Frankfurtban három példányban állítandó ki.

E jegyzék egy példánya a benyújtónak az átvétel elismerésével visszaadatik. A részvények csak ezen elismervény visszaadása mellett fognak a közgyűlés után visszaszolgáltatni. A közgyűlésre belépti jegyűl szolgáló igazolvány Budapesten közvetlenül a letétel alkalmával, az intézet fiókj inál pedig, valamint Bécsben, Berlinben és M/m. Frankfurtban nyolcz nappal a közgyűlés előtt fog kiadadni.

Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényes által óhajta gyakorolni, a megbízott nevére szóló meghatalmazást az igazolvány hátán kitölteni s aláírni tartozik.

Budapesten, 1906. évi december 29-én.

Az igazgatóság.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

Sajósenye feltételes megállóhely megnyitása.

A boldvavölgyi helyi érdekű vasut miskolcz tornai vonalán Sajó-Ecseg és Boldva állomások közt »Sajósenye« elnevezéssel feltételes megállóhely nyílt meg, ahol utasok fel- és leszállása czéljából a Miskolczról reggel 6 óra 13 perczkor induló motorosvonat reggel 6 óra 48 perczkor, a délelött 11 órakor induló délelött 11 óra 35 perczkor, az ellenkező irányban Tornáról reggel 7 óra 4 perczkor induló motorosvonat délelött 9 óra 16 perczkor, a délután 2 óra 33 perczkor induló délután 4 óra 44 perczkor áll meg feltételesesen.

Budapest, 1906. december hó 11-én.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

HA CSUKAMAJOLAJ
AKKOR ZOLTAN FELE LEGYEN.

ÉN IS AZI ITTAM.

EGYETLEN LÉTEZŐ kukoriczaszár „tépő“-gép

Az Ásványi-féle „Agrária“ kukoriczaszár „tépő“-gép Ásványi szabadalma. Szabadalm. az összes kulturállamokban.

Az egyedüli létező gép, mely a kukoriczaszárat nem szecskázza, hanem szénpuhaságúra tépi szét és óriási munkaképessége tiszteszen felülmúlja bármely amerikai Shredderét.

Részletes felvilágosítást nyújt:

AGRARIA MAGYAR GÉPFORGALMI
RÉSZV. TÁRS. BUDAPEST

Levélczím: „AGRARIA“, Budapest, Váci-ut 2.

Össze nem tévesztendő az amerikai Shredderekkel, melyek inkább szecskázzák, de nem tépik a tengeriszárát és ezért a shredder munkájánál a tengeriszár kemény és megemészhetetlen marad, úgy hogy a marha megrágni nem tudja.

A LEGTÖKÉLETESEBB

TOALETT-ASZTAL

kétségen kívül az, mely Lux-féle pipereczikkkel van felszerelve, mert ezek tapasztalat szerint a legjobban felelnek meg hivatásuknak

KÖLNI VIZ | kis üveg K —.70, 3 üveg K 1.80
| közép „ K 1.—, 3 „ K 2.80
(Eau de Cologne) | nagy „ K 2.—, 3 „ K 5.60

XYRIS -CRÈME (Ára 1 kor.)
-POUDER (Hőlgypor)
-PARFÜM (Sáslilom-illat)

(SÁSLILIAM) a toalett-asztal disze, csinos dobozban 4.50 kor. — Ugy ezek, mint a legkitünőbb angol és francia illatszerek, pipereczikk kaphatók

LUX MIHÁLY drogériájában
Budapest, IV., Múzeum-körut 7/p. szám.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajós-féle
Hajregenerator

az ősz haj eredeti színét és **ifjúkori szépségét** rövid idő alatt visszaadja. Sem a fejbőrt, sem a fehéreműt nem piszkítja. Ára 1 kor. 20 fillér.

Hajós-féle
Goldelse

aranyzőkére fest minden haját. Meglepő eredmény. Teljesen ártalmatlan. — A hajbőrt erősíti, a korpaképződést megszünteti. Ára egy üvegnek 2 kor.

Hajós-féle
DEPILATORIUM

kitünő a maga nemében, páratlan szőrvesztő szer. Kezelése a legegyszerűbb, 5 percz alatt a haját bármilyen helyről eltávolítja. Ára 1 korona.

Fenti szerek kaphatók a készítőnél: **HAJÓS ÁRPÁD** gyógyosztértára
Budapest: Török József gyógyosz. urnál, Király-u. 12., Andrássy-ut 26.

STANDARD

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

ALAPITTATOTT 1825.

EDINBURGHBAN, ANGOLHON

ALAPITTATOTT 1825.

MAGYARORSZÁGI FIÓK: BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCZA 4. (Standard-palota.)

Évi bevétel	34.600,000 korona.
Kiutalt nyereséményrészek	170.000,000 korona.
Vagyon	274.000,000 korona.
Halálesetek folytán kifizetve	570.000,000 korona.

A STANDARD KÖTVÉNYEINEK NEVEZETESEBB ELŐNYEI:

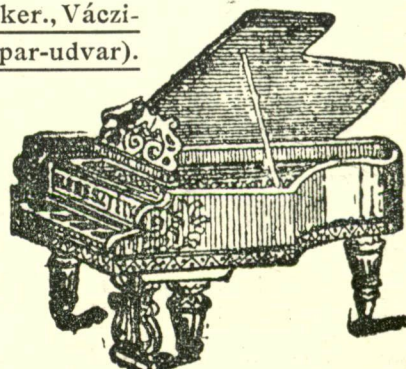
Kétségtelen biztonság. — Alacsony díjak. — Szabad világkötvények. — Kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. — Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabad háboru-biztosítás népfölkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

KERESZTÉLY HIRNEVES ZONGORATERME

Budapest, VI. ker., Váci-körut 21. sz. (Ipar-udvar).

RAKTÁRON:
a külföld leg-hiresebb zongorái, valamint saját készítmények.

LEGSZOLI DABB
KISZOLGÁLÁS!

Gyermekek és felnőttek, anyák és apák

csak hálásak lehetnek, amikor arról értesülnek, hogy a **gyermek**ek bőrkütiései, ótvár, feldörzsölt és kipattant, izzadság és nedvesség által megtámadott bőr gyorsan és biztosan gyógyítható **híntőpor** nélkül, hogy felnőttek a kipállott, fellovagolt, izzadt-ágtól felragott bőr közti fájdalmaktól a **BABYMIRA-CRÉME** használata által megszabadulhatnak. **Doboz**a 60 fillér min' en gyógyszer-tárban és drogueriában. **Postán** 5 dobozt 3 K 20 fill.-ért, 10 dobozt 5 korona 80 fillérért szállít a készítő:

BRODJOVIN H. gyógyszerész
ZÁGRÁB, Zrinyi-tér 36. szám.

RÓZSATEJ

kitűnő

szépitőszér

Ára 2 korona.

ANTON J. CZERNY, Wien,
I., Wal fis hg. 5. XVIII., Carl Lu wigstr. 6.

Kapható: gyógyszer-tárakban, dro-
gériákban és illatszerraktárakban.

Csuzos fájdalmakban szenvedők

— legbiztosabb gyógyszer a —

Kapható
egyedül a készítőnél:

Barcsay-fele Rheuma-szesz.

Barcsay Károly
gyógyszer-tárban

Hatása bámulatos! Egyszeri bedör-
zsölése megszüntet **hasogatást, szag-
gátást, idegfájdalmakat** stb.

Szegeden Széchényi-
ter 12. sz., Budapesten
Török-nél Király-u. 1..

Egy üveg ára 1 korona.

„THE GRESHAM“

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG LONDONBAN

Alapított 1848-ban.

Alapított 1848-ban.

	KORONA
Vagyon (1905. december 31-én)	223.817.069*68
Érvényben levő biztosításai (tőkeösszeg)	580.000.000.—
Díjtartalék	218.844.912*87
Biztosított feleknek kifizetett	515.093.924*85
1905. évi díj- (és kamat-) bevétel	32.677.080*71
A Magyarországi üzlet magyar értékekben el- helyezett díjtartaléka	25.661.446*09

Magyarországi fiók:

BUDAPESTEN
V. KER., FERENCZ
JÓZSEF-TÉR 5-6.
(Saját palotájában.)

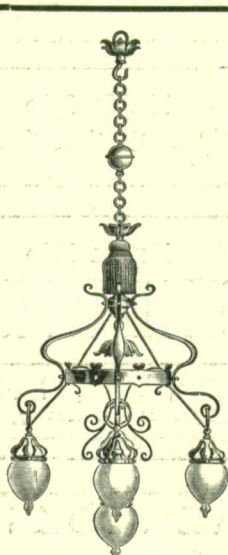
A MAGYARORSZÁGI IGAZGATÓTANÁCS:

Gróf Andrássy Géza, v. b. t. t., orsz. gyűl. képviselő. elnök. Gróf Batthyány Tivadar, orsz. gyűl. képv. Gróf Benyovszky Sándor, orsz. gyűl. képv. Gróf Karátsonyi Jenő, v. b. t. t., orsz. gyűl. képv. Simon Jakab tőzsdetanácsos. Igazgatók: Beckett A. Reginald. Czövek Jenő.

Ezredéves országos kiállítási díszoklevél.

MAGYAR FÉM- ÉS LÁMPAÁRU-GYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG

BUDAPEST—KÖBÁNYA

LÉGSZESZ- ÉS
VILLAMOSCSILLÁROK

SZESZLÁMPÁK

AUER-égőre.

PETROLEUMLÁMPÁK

a legegyszerűbb kivittől
a legpazarabbig.

Fém- és
díszműtárgyak.

Valódi király-olaj a leg-
jobb biztonsági petroleum.

Raktárak:

Budapesten: II. ker. Szilágyi
Dezső-tér 3. - V., Gizella-
tér 1. — VII., Erzsébet-körut
19. — VIII., Üllői-ut 2., a
Kálvin-tér sarkán. — Po-
zsony: Lőrinczkapu-u. —
Kolozsvár: Mátyás király-
tér. Debreczen: Simonffy-u.

TÖRV. VÉDVE.

TÖRV. VÉDVE.

HOPPA

angol teint-regulator.

Egészen új és biztos eljárás a szépség ápolására.

A „HOPPA“ használata által fölös-
legessé válik az arc-
nak és kéznek kellemetlen bekenése.

A „HOPPA“ fölöslegessé teszi min-
den créme, kenőcs, szap-
pan és poudér használatát.

A „HOPPA“ teljes ártalmatlansága
orvosilag igazolva van.

A „HOPPA“ teljes biztonsággal eltűn-
teteti a szeplőket, májfol-
tot, mitesereket s minden arctisztatlanságot

A „HOPPA“ puhítja, finomítja és
védi az arcot és kezét.
Használati utasítás minden dobozban.

KOZMOS vegyészeti és kozmetikai labororium, Győr

FÓRAKTÁR:

Kaiser Vilmos és Társa drogueriája

Győr, Baross-ut 1/h.

Kapható minden gyógyszer-tárban és drogueriában

Ára 2 korona 50 fillér.

HA ŐSZÜL A HAJA

használja
a hirneves

STELLA-VIZET

mely nem
fest,

HANEM A HAJ EREDETI SZINÉT ADJA VISSZA.

Kapható
egyedül:

ZOLTÁN BÉLA

gyógyszer-
tárban.

Üvegje
2
K

ő cs. és kir. Fensége József főh. udv. száll.
Budapest, V., Szabadság-tér Sétátér-
utca sarok
Póstai szétküldés naponta.

Üvegje
2
K

Hirdetéseket

fölvesz

A HÉT kiadóhivatala,
Budapest, VIII. ker.,
Rökk Szilárd-utca 18.